

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarépjéztári csekkiszáma száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a Képes Híradó-val, valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádións gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 32. szám.

Augusztus hó 6.

Fegyverzajtól hangos

az egész világ. Az ugynevezett demokratikus államok, a világháború büszke győztesei, akik minden erejükkel, de hasztalan iparkodnak fenntartani továbbra is az általuk diktált „békeszerződések” igazságtalanságait és jogszerűségeit, hallatlan fegyverkezési iramot diktálnak a világra. A gigászi bombavető repülőgépek, újrendszerű, emberkaszázó géppuskák százait, ezreit gyártják és elhitetik a világgal, hogy a háború elkerülhetetlen. Természetesen nem ismerik el, hogy a jogtalanság és igazságtalanság védelmében ők akarják újra reá szabadtítani a világra a háború rémét abban a kétségbeesett reményben, hogy ismét győztesen kerülnek ki az új világegyéből és az embermilliók hullahengeire, a vér és könnyek tengerére újra felépíthetik a hazug és jogszerűtlen békeszerződések kártyavárát.

Selket pihentető oázis

az elvetemültségnek, embertelenségnek ebben a tikkadt, egyhangú sivatagában a kicsiny, igaza győzelmé felé haladó Magyarország. — Csáky István gróf külügyminiszter emlékezett meg a külföldieknek erről a magyarság nyugodtságára, fegyverkezésségére jellemző és hízog megállapításáról. Hangsúlyozta a magyarság megingathatatlan barátságát, a tengelyhatalmak iránt, békés szándékait az egész világgal szemben, de erélyesen kifejezésre juttatta azt az eltökéltségünket is, hogy legkisebb jogunkról sem vagyunk hajlandók lemondani. A békét a legerélyesebb eszközökkel is biztosítani akaró külpolitika a mi jelszavunk és erről tett ífét a magyar külügyminiszter országvilág előtt. Vajha adná az Isten, a magyarok Istené, hogy a magyar igazság győzelmét a béke megővésével érhetnők el.

Nem fér a bőrébe

— úgy látszik — délkeleti szomszédunk, a nagy hatalmi örületbe esett Románia, amely egyre-másra provokálja a határcsúcsokat. Derék és jámbor, fegyvertelen magyar-oroszokra géppuskával tüzelnek román szomszédaink. Egy-

előre nem lehet tudni, hogy a román duhajkodásnak, a világháborúban soha nem tapasztalt román bátorságnak mi a magyarázata, —

hiszen a legelső magyar lövésre elhallgatnak a román fegyverek — hisszük azonban, hogy a béke és becsület magyar oázisát nem

fogják büntetlenül veszélyeztetni délkelet felől sem és hamarosan elérjük, hogy ez az oázis — a jelenleginél is nagyobb lesz...

Földreform, házhelyakció, agrár-szociálpolitika a Kormány legsürgősebb programja

Vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter Kapuváron részt vett a kerület képviselője, Oláh György tiszteletére rendezett társasvacsorán és azon nagyjelentőségű beszédében ismertette a kormány agrár- és házhelyreformjának a nagyfontosságú és fontos kérdéseket tisztázó beszédéből az alábbi részleteket idézzük:

— Többször hallottam egyes oldalról azt a kijelentést, — mondotta — hogy a kormány nem fogja megoldani a földbirtokpolitikát. Igenis,

meg fogjuk valósítani a földbirtokpolitikát s az őszi ülésszak folyamán beterveztem a földbirtokpolitikai törvényt. Földbirtokpolitikánk alapelve az, hogy minél több magyar embernek nyújtson biztos megélhetést a magyar föld.

Minél több gazdaegzisztenciát akarunk teremteni, de ugyanakkor gondoskodunk arról is, hogy minden körülmények között biztosítva legyen azoknak megélhetése is, akiknek nem jut föld. Nem juthat mindenkinek föld. Tiszában kell lenni azzal, hogy

nem lehet három-hatmillió holdat kiosztani, mert akkor husz holdig minden szántóföldet fel kellene osztani s így a mezőgazdasági munkásság megélhetése nem lenne biztosítva,

már pedig erről is gondoskodni kell. Az önálló kisegzisztenciák számának szaporítása során elsősorban a törpebirtokokat kívánjuk kiegészíteni.

A miniszter a továbbiakban szólt a földbirtokpolitikai célokra történő földigénybevétel sorrendjét, majd hangoztatta, hogy

gondoskodni kíván a házhelyakció továbbfejlesztéséről.

A mezőgazdasági szociálpolitikai célkitűzéseket a következőkben ismertette:

— Honorálni kívánom a mezőgazdasági munkásság egyik régi kivánását is, azt, hogy ne csak a mezőgazdasági férfimunkás legyen aggkorára biztosítva, hanem övege is megkapja a nyugdíjjarulékot.

A miniszter ezután a buza árának biztosítása érdekében tett intézkedésekről, az állatkereskedelem átszervezéséről emlékezett meg.

Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter beszédét a vacsora résztvevői igen nagy tetszéssel és éljenzéssel fogadták.

Magyar-olasz agrár-barátság A magyar gazdák szeretettel fogadják az olasz gazdafijszereket

A Faluszövetség olasz-magyar gazdafijszereinek keretében nagyobb számú olasz gazdafijszere érkezett Magyarországra, ahol a vendégül való uradalmakban több hónapot töltenek el. Az olasz gazdafijszerek csoportját Prof. Angelini elnök vezetése alatt álló „olasz földműves szervezet” állította össze a Faluszövetség irányítása mellett. A gazdafijszereket Lambert dr. és Falcó dr. kísérték a határig, ahová eléjük utazott Szövetségünk részéről Szekeres László dr., a csereakció vezetője.

Az olasz gazdafijszereket a herceg Esterházy, a pannonhalmi bencések, a váci püspökség, az egri érsekség, a martonvásári Dréker-uradalom, a pusztaszabolcsi Springer báró, a fehérvárcsurgói Károlyi gróf uradalmakban látják vendégül. Az olasz gazdafijszerek részt vesznek az uradalom munkálataiban. Ezen idő alatt a Faluszövetség irányítása mellett

tanulmányozzák a magyar falu életét, szokásait, berendezkedését, különösen szövetkezeti rendszerüket, az uradalmi mezőgazdálkodást, továbbá világhíres állattenyésztésüket.

A csereakciót igen nagy figyelemmel kíséri maga az olaszok nagy vezére, Mussolini, valamint az összes olasz földműves szervezetek, Rossoni földművelési miniszterrel az élén.

Az olaszok Magyarországra jöveletele egyrészt elősegíti azt, hogy a két baráti nemzet jövőjéért egymással kölcsönösen megismerjék egymást, más-

részt pedig kimélyíti azokat a történelmi és baráti kapcsolatokat, amelyek a magyar és olasz népet évszázadok óta összekötik. Az olasz gazdafijszereket a Vasárnap utján is szeretettel köszöntjük a magyar falvak népe nevében azzal, hogy úgy érezzék magukat ezen a megszentelt földön, mint otthon, saját hazájukban.

Rossoni olasz miniszter üdvözölte a magyar fiukat

Megírta a Vasárnap, hogy nagyobb számú magyar gazdafijszere tartózkodik, a Faluszövetség csereakciójának keretében, Olaszországban. A magyar gazdafijszereket Szekeres László dr. vezetésével utaztak Olaszországba. A határról táviratilag üdvözölték az olasz földművelésügyi minisztert, aki Szekeres Lászlóhoz intézett válaszában a következőket írta:

„Végtelen hálával és szeretettel vettem a jelenleg Olaszországban tartózkodó magyar gazdafijszerek nevében kifejezett jókívánatokat. Amikor ezt meg-

köszönöm, egyúttal legmélyebb elismeréssel fejezem ki az egész magyar földművelésügyi társadalom iránt, amelynek csodálatos nagy munkáját személyesen volt alkalmam Magyarországon való tartózkodásomkor megismerni, Rossoni földművelésügyi miniszter.”

Közeledik a Vasárnapban Rossoni miniszter táviratát, mert benne kifejezésre jut az a mélyszeges szeretet és megbecsülés, a magyar földművelésügyi társadalom iránt, amely Mussolini vezetésével a fascista Itália minden egyes fiát ma eltölti.

A nemzeti megujhodás évfordulóját ünnepli az ország

Szeged városában, augusztus 6-án tartják az egész nemzet képviselével azt az országos ünnepet, amelyet a husz év előtti nemzeti ébredés dicső ténye huszadik évfordulójának szentelnek. A hatalmas ünnepségen a Kormányzó Ur is megjelenik hitvesével együtt. Szeged több ünnepséget is tart. Ünnepi szónokok *Uzdóczy Zadravetz* István ny. tábori püspök és *Csilléry* András orsz. gyűl. képviselő lesznek. Ugyanzen a napon a fővárosban is több ünnepséget tartanak a vörös rémuralom áldozatainak emlékére. Ezek közül kiemelkedik a *Fehérház Bajtársi Egyesület* két ma-

gyar ellenforradalmi emlékező ünnepé.

A hatalmas keretű országos ünnepség egyes részletei már most is lejátszódnak a felejteni nem tudó és nem is akaró magyar társadalom megnyilvánulásaiban.

Szegeden a *Bizánc* szabadtéri előadásának közönsége lelkes melegséggel ünnepelte a *Felvidék visszatérését*. *Jaross* Andor miniszter beszédét, amelyben azt mondotta, hogy

„néztek fel a hiányzó vármegyei címerpajzsok helyére és teljetek meg szent magyar fogadalommal, hogy dolgozni

fogunk a jövő Nagymagyar-országért.”

hosszantartó taps és lelkes éljenzés követte.

Ugyanígy lelkesedés nyilvánult meg *Debreceben* is, a felvidéki tisztviselők és tanárok részére rendezett tanfolyam befejezése után, amikor ugyancsak *Jaross* miniszter hirdette, hogy

forrjon minél jobban össze a megnagyobbodott ország.

A miniszter a nemzet közérzését fejezte ki a két tósgyökeres magyar városban. *Szeged ünnepé* az *összeforrt magyarság hatalmas testvéri megnyilvánulása* lesz.

Hankó-jóslat augusztusra

Hankó Márton, volt tengerészeti akadémiai és ny. főreáliskolai tanár, tudományos módszerekkel csodálatos pontossággal jóslta meg előre július hó időjárását, a kánikula bekövetkezésének és elmúlásának időpontját, — amint erről olvasóink a mult hóban közölt jóslat adatainak ellenőrzésével meggyőződhetnek. Közülük tehát a pécsi tanár augusztus első három hetére vonatkozó időjárás-jóslatát is az alábbiakban.

Augusztus 1-ére virradó éjjelen országszerte erősebb borulás és kiterjedt kisebb esőzés, de több helyen viharos eréjű zivatar és bővebb csapadék várható. Ettől fogva még csak egy-két nap és a július 23-a óta tartó változékony, gyakran szeles, igen hűvös, őszies időnek vége szakad. Magyarországon

az augusztus 4-én kezdődő 17 napi időszakban a júliusi nagy forróságnál ugyan enyhébb, de még mindig nagy meleg várható.

A nappali hőmérséklet országszerte szerint átlagosan a 27—31 C fok között fog ingadozni, de a 33—34 fokot is ismételtelen eléri, sőt valószínűleg túl is haladja. Néha már a délelőtti órákban beáll a nagyobb mérvű meleg, de nem marad egész napon át, vagy több napon is keresztül annyira folytonos és egyenetlen, mint a júliusi hőség volt. Az éjjeli lehülés ritkán száll a 6—10 fok alá.

Aránylag legkevésbé meleg augusztus 7., 8., 9., 10. napjain lesz,

a hőmérséklet csúcserkélei pedig augusztus 11—20-a közé esnek és legtöbbször az ország keleti és délkeleti részein jelentkeznek.

Ezen utóbbi napokon, főleg a dél-élelőtti órákban, tulnyomóan csaknem teljesen derült égbolt, szélszél és igen meleg déli-délnyugati légáramlások fognak uralkodni.

Gyakori felhősödések és kisebb helyi záporok várhatók, főleg az északi és nyugati részeken és főleg a délután és az éj folyamán, de olyan tartós és kiadó esőzésre, mely a szárazságot teljesen megszüntetné, nem számíthatunk.

Ime, néhány időpont, amikor

lényegesebb csapadék várható: augusztus 7., 8., 13., 14., 18. napjain a dél körüli időben, de még inkább: augusztus 8-ra, 9-re, 12-re, 13-ra, 14-re és (talan) 18-ra virradó éjszakán.

valamint ezen periódus utolsó napján,

augusztus 20-án délután 6 óra körül, amely napokon viharoserejű zivatarkora és bővebb esőkre van kilátás. Végül megjegyzem, hogy hazánkban

kivül Közép- és Dél-Európa, Észak-Afrika és Észak-Amerika sok helyén még ugyancsak nagyon meleg idő, időnként és helyenként trópusi hőség is, be fognak állni ebben az időszakban.

A HÉT POLITIKÁJA

A külügyminiszter a nyugodt, de erélyes magyar külpolitikáról

A soproni nyári egyetemet megnyitáson résztvett és felszólalt *Csáky* István gróf külügyminiszter. Kijelentette, hogy *becsülettel és ragaszkodóan a tengelyhatalmak politikájához*. Ezt látja a nemzet érdekének. A magyar nemzet egyenes uton jár. Barátai mindig számíthatnak rá.

— Békés nép vagyunk, — mondotta a külügyminiszter — *amíg minket is békén hagynak. Ez nem jelenti, hogy a legkisebb*

jugunkról is lemondunk, mert csak halálraírt népek kötnék megegyezést önmagukkal.

Kijelentette a külügyminiszter, hogy *a katonailag, erkölcsileg és gazdaságilag felkészült ország lehetővé teszi kormányának, hogy önértzetes, nyugodt, türelmes, de erélyes külpolitikát folytasson.*

Beszéde végén a tanfolyam vezetőit és hallgatóit üdvözölte a miniszter, akit lelkesen megtapsoltak.

A képviselőház ülése

Mint a *Vasárnap* legutóbbi számában jelentettük, a házszabályrevízió kérdésében, a Magyar Élet Pártjának értekezlete után, július 27-én délelőtti pártközi értekezlet ült össze, amely egyhangulag úgy határozott, hogy a képviselőház külön, negyven-tagu bizottságot fog kiküldeni a házszabályok megvizsgálására és az esetleg szükségesnek talált módosításokra vonatkozó javaslat elkészítésére.

A képviselőház nyári ülészakának első ülését július 28-án tartotta. Ezen az ülésen megkezdtek a *részlet-üzletek szabályozásáról* szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Tasnádi Nagy* András igazságügyminiszter részletesen megindokolta a kisemberek védelmét szolgáló törvényjavaslatot, amelyet a Ház több felszólalás után el is fogadott, majd *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter bejelentette az *állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről* szóló törvényjavaslatot, amelyet a *Vasárnap* már méltatott.

A július 29-iki ülésen kisebb jelentőségű interpellációk hangzottak el, 31-én pedig *Ivady* Béla betérjesztette a házszabálymódosító bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatát, amelyet az augusztus elsejei ülés egyhangulag elfogadott, majd megkezdte az *állampolgársági javaslat* vitáját. A törvényjavaslatot a belügyminiszter nagyhatású felszólá-

lása után a képviselőház megszavazta, majd az augusztus második ülésén megválasztotta a házszabálymódosítás ügyében kiküldendő bizottság tagjait és részleteiben is megszavazta az állampolgársági törvényjavaslatot.

Az augusztus második ülésen 35 interpelláció hangzott el. Az interpellációkra adott miniszteri válaszok során *Telesi* Mihály gróf földmivélsügyi miniszter bejelentette, hogy a *tízifáraakat egy héten belül le fogja szállítani, és megismételte azt a kijelentését, hogy*

a földbirtokpolitikai javaslatot az *össz folyamán feltétlenül a Ház elé terjeszti.*

Kunder Antal kereskedelmi miniszter a *részleg-csoztás körüli visszások* kivizsgálására vonatkozóan tett erélyes kijelentést. *Varga* József iparügyi miniszter a *kubikosok börtömállapítása* ügyében megállapította, hogy az *élt eredménytel* nincs megelégedve és *odaadással kíván foglalkozni a kubikosok helyzetének további javításával.*

A *gyümölcsértékesítésre* vonatkozóan *Telesi* Mihály gróf földmivélsügyi miniszter részletesen ismertette a *gyümölcs-export* ezévi adatait és a *belföldi fogyasztás fokozása* érdekében tett intézkedéseket. Nagy tetészet keltett a miniszternek az a bejelentése, amely szerint

az iskolákban rendszeresítendő szőlőnapokon a gyermekek ingyen fognak szőlőt kapni; a *Hangya* átveszi a szilvalekvárkészleteket; végül a katonaságnál bevezetik a legénység gyűlölcselel való ellátását.

Egy további interpellációra a miniszter bejelentette még, hogy a *mezőgazdasági munkabérek rendezésére vonatkozóan törvényjavaslatot készült a Ház elé benyújtani.*

A miniszteri válaszokat nagy örömmel és helyesléssel fogadta a képviselőház. *Csáky* István gróf külügyminiszternek a szlovákiai ügyekre vonatkozó kijelentését külön ismertettük.

A képviselőház augusztus 3-iki ülésén elhatározta, hogy *legközelebbi ülést augusztus 3-án tartja* s azon tárgyalásra tüzi ki az igazságügyminiszternek a *valutáris büncselekmények szigorú megtorlásáról* szóló törvényjavaslatát. A képviselőház még ezt a törvényjavaslatot is le fogja tárgyalni az augusztus 20-ika körül kezdődő nyári szünet előtt.

Darányi Kálmán házelnök súlyosan beteg

Darányi Kálmán, a képviselőház elnöke három hét előtt *trombózisban megbetegedett* és a *Vörös Kereszt* sanatóriumban fekszik. Gyógyulása előreláthatóan több hetet fog igénybe venni. Komoly állapotára való tekintettel beteglátogatókat egyáltalán nem fogadhat.

Akió a só árának mérséklésére

A *Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara* egyik tavaszi választmányi ülésén foglalkozott a só árának kérdésével. *Kováts* Jenő hőmérvővásárlási helyi kamarai tag indítványt terjesztett ugyanis el arra, hogy *mivel a felvidéki aknaszlatinai sóbánya visszafoglalásával az ország sószükséglete legnagyobbbrést fedezetet nyert és kevés, vagy egyáltalán semmi behozatalra nem vagyunk abban az esetben utalva, ha a termelést a kellő mértékig felfokozzuk,*

semmiel nem indokolt, hogy az elsőrendű közszükségleti cikknek, a sónak az ára 40 fillér legyen, annál kevésbé sem, mert annak békebeli ára 24—26 fillér volt.

Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* ilyen értelemben felterjesztést tett a földmivélsügyi minisztériumhoz, hogy a *só kg-kénti ára 30 fillérré mérsékeltesse*. A földmivélsügyi minisztérium most értesítette a kamarát, hogy *máltányolva a kamara előterjesztését, ártírt a pénzügyminisztériumhoz és állást foglalt a só árának leszállítása ügyében.*

Bizottsági vizsgálata a técsői határcidensek ügyében

A román kormány hozzájárult a magyar kormányhoz ahhoz a javaslatához, hogy a *técsői határcidensek* kivizsgálására magyar-román bizottságot küldjenek ki. A bizottság munkájának befejeztéig a magyar kormány intézkedésére a *tiszai tutajozás a Felső-Tiszán szünetel.*

Erélyes figyelmeztetés Szlovákia felé a magyar-ellenes propaganda beszűntetésére

Köztudomású, hogy Szlovákiában hetek, hónapok óta féktelen magyar-ellenes propaganda folyik, amely elvakultságában már annyira vakmerővé vált, hogy Magyarországgal szemben „irredentát” mer emlegetni és „misszakövetelt” az ezeréves államtól ezer éven át Magyarországhoz tartozott, husz éven át bitorolt területeket. Ez a propaganda és uszítás a szlovák sajtóban, a rádióban, az újdonsült állam felelős tényezőinek beszédeiben hangzott el, s amikor Magyarország önzertesen tiltakozott az uszítás ellen, a kérdőjeves hivatalos tényezők szemrebbenés nélkül — letagadták a számonkért kijelentéseket.

Ezt a komoly, állami életben merően szokatlan eseménysorozatot a képviselőház augusztus 2-iki ülésén Közi-Horváth József képviselő tárta fel interpellációjában. Csáky István gróf külügyminiszter nyilatkozatát kérve a kormány álláspontjáról.

Csáky István gróf külügyminiszter válaszában súlyos szavakkal bélyegezte meg a szlovákiai propagandát, leszegette, hogy

Magyarországnak a legnagyobb türelemre és önuralomra van szüksége, hogy tartózkodjon a megtorlás erélyesebb eszközeitől.

— Tekintettel vagyunk azonban arra, — ugymond — hogy olyan államalakulatról van szó, amely csak néhány hónapos és amely, mint a gyermek a játékszernek, örveid államiságának. Tekintettel vagyunk továbbá arra, hogy sokkal erősebbek vagyunk és végül arra a körülményre, hogy tudjuk, hogy a magyar-ellenes hajtóvadászatot Szlovákiában a szlovák nép túlnyomó többsége nem helyesli és abban nem vesz részt.

Ismertette ezután a külügyminiszter, hogyan iparkodott a hi-

vatalos Szlovákia letagadni a megtörtént eseményeket, majd rámutatott arra, hogy a gazdasági tárgyalások megkezdését éppen a szlovákiai helyzet elmérgesedése miatt mondotta le eddig a kormány. Kifejezte a miniszter azt a meggyőződését, hogy a szlovákiai propaganda nem érthet Magyarországot becsületének sem Szlovákiában, sem más államokban, ha azonban mégis ilyenirányú kísérletet látna,

lesz rá gondja, hogy erről leszoktassa Szlovákiát.

Kérte azután az országgyűlést és az egész nemzetet, ne hagyja magát továbbra sem elragadtatni, de — folytatta a miniszter —

meg kell mondanom Szlovákia felé, hogy nagyobb elővigyázatosságot és nagyobb óvatosságot tanúsítson a magyar nemzet idegenszerével szemben, mert az sokat elbir, de mindent nem.

Végül annak a reménynek a kifejezésével, hogy szlovák szomszédainknál mégis felül fog kerekedni saját érdekében is a helyesebb és józanabb felfogás, kijelentette, hogy

a kormány az országot fenyegető minden sérelmet észrevesz és semmiféle eszköztől nem riad vissza a jóvátétel kicsikarása érdekében,

ha azt a nagy nemzeti célok összességének tekintetbevétele mellett szükségesnek és időszerűnek látja.

A képviselőház lelkes tapsal és éljenzéssel vette tudomásul a külügyminiszter erélyes és határozott válaszát.

ának kisüstre engedélyt, aki megbízhatóságát igazolja. A szilva exportára 4.5—7 fillérben biztosítva van, amit pedig exportra nem tudnak értékesíteni, abból a termelők főzzenek lekvárt, mert a Hangya köteles

minden jómínőségű szilvalekvárt 32 filléres árban, 250 vagon erejéig megvenni.

A földmívelésügyi miniszter megnyugtató kijelentéseit az egybegyűltek örömmel vették tudomásul.

Szeptember 2-től szombatonként légvédelmi riasztás!

A hivatalos közlöny két rendelet közlő a riasztó és elsötétítő szolgálat tárgyában. A „légvédelmi riadó” a hatóság riasztóeszköze ezután is üvöltöző hanggal közlik, míg a „légi veszély elmúlt” jelet állandó magas-szűzrehang szolgálatja. A jelek megszokása céljából s a készülékek ellenőrzésére

szeptember másodikától minden szombaton déliben egy órák megszólalnak az egész országban, karácsony és húsvét hét kivételével.

A légoltalmi elsötétítő szolgálatról

a második rendelet intézkedik. A legfőbb pontja, hogy

veszély esetén semminemű magánvilágításból származó fénynek a szabadda jutni nem szabad!

Külön intézkedik a rendelet a járművek fénycsökkentéséről és leállításáról. A rendeletek szigorú büntetőrendelkezéseket is tartalmaznak, ezért felhívjuk lapunk olvasóit, hogy a hatóságok útján történő felvilágosító előadásokat, saját érdekében szorgalmasan látogassák. Jobb a bajt megelőzni, mint esetleg elszenvélni.

El tudná-e készíteni valaki a mai nemzetközi helyzet diplomáciai mérlegét, hogy csak egy hét egyenlegét is kimutathassa? Aligha bízhatjuk. Egyformán bonyodalmas a „tartozik” és a „követel” rovat. Kiismerhetetlen a kusztaltság, s áthatolhatatlan a szövvénye. Nincs ember, aki tisztán láthatna benne. Mindenik oldal követel, a világbeke óhaját hangoztatja. A tartozást azonban a másik félre óhajta tolni.

Szó, szó és szó az egész vonalon. A szavak háborúja, amely a technika fejlődésével hihetetlen gyorsaságot ért el és félelmetes arányokat kezd ölteni.

Chamberlain angol miniszterelnök nyilatkozott az angol alsóházban a moszkvai tárgyalásokról, a danzigi kérdéssel és a távolkeleti helyzetről. Kijelentette, hogy Anglia és Franciaország katonai bizottságot küld Moszkvába. A szovjet urai helyeslik ezt, s biztosítják a nyugati hatalmakat, hogy a katonai megbeszélések után könnyebben fog menni a politikai meggyezés. Mi azonban azt hisszük, hogy ez a legnagyobb valószínűség szerint megint csak moszkvai előadás. A végén fog csattanni az ostor.

Arról is beszélt az angol miniszterelnök, hogy a danzigi kérdés nagy aggodalmakat okoz a nyugati hatalmaknak. Igen súlyosnak mondta a távolkeleti helyzetet is, de aláhuzta, hogy Anglia nem enged a Távol-Keleten ráháruló kötelezettségeiből és jogaiból. Ezt a határozott hangot kétségkívül Rooseveltnek Japánnal szemben való erélyes fellépése váltotta ki Chamberlainból, mert a közelmúltban sokkal engedékenyebben nyilatkozott. Befejező szavaiban ezeket mondotta:

— Ha meg tudnánk állítani a szavaknak ezt a háborúját és ha olyan lépések történének, amelyek visszaállítanák a népek bizalmát valamennyi európai állam békés szándékai, nem volna olyan kérdés, amelyet békés úton meg nem oldhatnánk. Igen, ha az a „ha” nem volna!

De lássunk szemelvényeket abból is, mint válaszolnak a németek Chamberlainnek?

Egyenesen szemére vetik, hogy a közvetett támadásról szóló szovjet-javaslat fenyegeti a kis államok függetlenségét, holott az angol kezességi politika mindig a kis államok védel-

mét hangoztatja. Eppen ezért feszült érdeklődéssel várják a német lapok, milyen hatással lesz az angolok moszkvai mesterkedése a kis nemzetek megnyugtatóra. Chamberlain „békés megoldására” pedig azt hangoztatják, hogy az angol miniszterelnök sokkal fontosabb megoldásra is juthatott volna. Arra, hogy azokat a kérdéseket meg is kell végre oldani. Megvoldolják a nyugati demokráciát, hogy ők felelősek a háboru esetleges kitörésért, sodródnak „szabadságai” zürzavarában és másokat is magukkal rántanak. Nem érdektelen az olasz lapok állásfoglalása sem az angol miniszterelnök beszédeivel szemben. Egyszerűen azt írják, hogy a beszéd belső használatra mondódt. Chamberlain szeretne kibujni a szövvényből, amelybe magát bonyolította a bekerítő politikával.

Közben az angol földközi flotta parancsnoka Isztambulban tesz látogatást. Pál herceg angol kölcönt szerz Jugoszláviának. Anglia és Amerika között távolkeleti tanácskozások indulnak meg, amely figyelmeztetés akar lenni Japánnak, hogy Anglia el van szánva távolkeleti érdekeinek megvédésére. Egyes angol lapok már közös angol-amerikai-francia arcél alakítását jósolják a Távol-Keleten.

A japán válasz pedig Csiang-Kapisek fővárosának bombázása. Hong-Kong közelében elkeseredett japán-kínai csata dúl. Mandzsukinából menekül a kínai lakosság. Fél az orosz-japán háboru kitörésétől.

Nagy tétek forognak kockán. Csak Chamberlain reménykedik, hogy „megtaláljuk még az utat a borzalmak éjszakájából újból a napvilágra”. S már küldi is a katonai bizottságot — Moszkvába.

Az augusztusi csillagos ég pedig ragyogóan borul a szorongó világra. Isten békéjét hirdeti. Egy-egy puska-lövés durran közben, sőt sortüz is a magyar határon. A román határvörök vadásznak a Tiszán lefele uszó rutén tötajokra. Nyilván a világbeke megszüllésére...

De mégis azt mondjuk, nincs oka nyugtalanságra annak, akinek rendben a bora, buzája s magabiztos a békessége, rendben annak a szénája is. Az ősi magyar munka erőteljes üteme nyugodtan menetel a világ zürzavarában előre. Előre, a nagy magyar célok elérése felé!

Megnőtt a barack ára míg a gazdától a fogyasztóhoz ért

Vitéz Teleki Mihály gróf földmívelésügyi miniszter július 30-án Soltvadkertben beszédet mondott és beszédeiben érdekes kijelentéseket tett az idei gyümölcsértékesítéssel kapcsolatban.

— A gyümölcsértékesítésről — mondotta a miniszter — az utóbbi időben igen sokat írtak egyes lapok ferde beállításban. Tisztában kell azzal lenni, hogy az 1930-as évek elején megindult gyümölcs telepítések az idén hozták meg eredményüket. Soha nem látott termés volt barackból. Már hónapokkal ezelőtt megtette a kormány a szükséges intézkedéseket s ha az első napokban voltak zavarok, annak nem mi, hanem a vevők voltak az okai. Adatokot sorolt fel ezután a miniszter arról, hogy

már eddig is háromszor annyi barackot sikerült a termelőknek eladni, mint az eddigi legnagyobb termés alkalmával.

A belföldi értékesítések terén azonban — állapította meg — valóban bajok vannak.

Amig itt 19—16—20 fillér volt a barack, egyes helyeken 80 fillért fizetett érte a fogyasztó. Ezért azonban nem a kormány a felelős, hanem a szabadkereskedelem. Ma, amikor a külföldi értékesítést a kereskedő úgy tudja lebonyolítani, hogy semmi rizikója (kockázata) nincs, a kormány az export terén mindent elvégez helyette, akkor a szabadkereskedelemnek kötelessége volna a belső értékesítést helyesen megszervezni.

Bejelentette ezután a miniszter, hogy az alma és körte értékesítését a Hangyával úgy szervezik meg, hogy tehertöltés igénybevételevel szállítják a gyümölcsöt a nem termelő falvakba és városokba. Majd bejelentette, hogy

a honvédelmi miniszterrel sikerült megállapodnia s a közeli napokban minden katona félkilo gyümölcsöt kap a hadseregben.

Megindulhat az almának szeszésváló feldolgozása is és mindenkinek

PAX TING

Megnyílt a leánycserkészek világtábora

Az a *Béke Gyűlés (Pax Ting)*, amelyet 25 nemzet 3000 cserkészleánya tart a gödöllői Erzsébet-parkban, egyedülálló világeredekesség. A cserkészfiúk *jamboree-i* (dzsombori-i) példájára a cserkészleányok is találkozókat rendeztek a világ minden részéről, s a *találkozás színelvűl Magyarországot választották*. Nem kis része van e megállapodásnak abban az óriási sikerben, amelyet a néhány évvel ezelőtt ugyancsak Gödöllőn tartott cserkészfiu-jamboree ért el.

Az az üde és szép leánysereg, amely a gödöllői park hús fái alatt táborozik, a *Béke Gyűlés* nevet választotta. Soha jobbkor és soha időszertűbben. Meg is valósítják egymás között. Kacagás, móka, dal, játék és ölelkezés, komoly munkakedv és szeretet az egész tábor. Ragyogó, mint a kinyílt almafa, s ezerszínű, mint a virágaborulat rét.

A világtábor Magyarországot kormányzója július 30-án nyitotta meg fényes ünnepség keretében, nagyszámú meghívott előkelő közönség jelenlétében. A megnyitáson résztvevett *Sybillá* hercegnő, a svéd trónörökös felesége, *Anna* királyi hercegnő és *Teleki Pál* gróf miniszterelnök. Mindhármán cserkész formaruhában. A Kormányzó Ur előtt három ezer cserkészleány rendezett színpompás

felvonulást. A magyarok nyitották meg a menetet, aztán következtek a dánok, eztek, franciák, hollandok, irek, lengyelek, angolok, skótok, svájciak, norvégek, megint angolok a gyarmatokról és közös államokból, utánuk a beregszásziak és kassaiak, akiknek vezetője sirva fakadt az örömtől. S befejezik a gyönyörű menetet a *Pax Ting tündéréi*: a legfiatalabb cserkészleánykák.

Husznot nemzet zászlaja hajlott meg a magyar kormányzó előtt, aki keresetlen meleg szavakkal magyarul és angolul üdvözölte a Pax Tinget, s hangsúlyozta, hogy Magyarország milyen örömmel látja vendégül a cserkészleányokat.

Anna királyi hercegnő arra kérte a résztvevőket, hogy szeretetben és békeben töltsék el ezt a néhány napot.

Beszélt *Teleki Pál* gróf miniszterelnök is. Többek között ezeket mondta:

— Széles e világon egy kis nemzet hiszi, hogy a maga útját helyesen járja: ez adott nekünk erőt ahhoz, hogy ezt a táborát összehívjuk.

A beszédek több nemzet sport-bemutatója követte. Majd a megnyitás a Himnusz hangjai mellett befejeződött.

Magyar lépés Bukarestben a técsői határsértések miatt

Néhány nap óta Técsónél a románok éjszakánként puska- és géppuskalövéseket adnak le a tutajozó magyar-oroszokra, a községre, sőt ismételt tűz alá vették a magyar hidorséget is. Legutóbb a románok tüzseréget is vonlattak fel a Tisza balpartján.

A magyar kormány a román kormány előtt megütközésének adott kifejezést a Técsónél sorozatosan megismétlődő határcsúszások felett és azt a kívánságot fejezte ki, hogy vegyes katonai bizottság küldessék ki a helyszínre avégből, hogy megállapítsák, kit terhel a felelősség az értelmetlen lövöldözésért, továbbá, hogy a Felső-Tisza völgyében a normális viszonyok helyreállítsanak.

Olaszországban tartózkodó gazdajfjakhoz!

A jelentések egymásután futnak be. Azonban még mindig hiányzik 1—2, aki nem adott éltelt magáról. *Akinek címe megváltozott, az közzölje velünk a pontos új címet, nehogy a lap kiadásában és a levelezésben fennakadályos legyen.* A Mussolini-féle mondatokra vonatkozó felhívásunkat eddig csak *Kiss István* vette tudomásul, akit ezért a szorgalmáért, kötelesség-tudásáért *megdicserék*. Várjuk a többiek irásait is. Mindenkiene igyekszünk eleget tenni. Irjátok meg haza, hogy ruhaneműk elvitelére nem vállalkozunk. Ne küldjék tehát a szülők a Szövetségbe. *Hangsúlyozom, hogy sohasem feledkeztek meg arról, hogy*

hogy dolgaikat levélleg elintézzék. Fegyelem, tanulás, munka, példás kötelességeljesítés: ez a felszó!

Szeretettel köszönt:

Szekeres László

Kiss István. Jelentésem igen érdekes, tanulási és szép. A beküldött Mussolini mondatokért köszönöm. — **Fejér Ferenc.** Szakszerű dolgozatodat figyelemmel olvastuk. Sok új, érdekes megfigyelés van benne. — **Láner György.** Leveledet megkaptam, örülök, hogy megváltozott gondolkodásod. Kevesebb szórakozás, több munka és részvétel a gazdasági munkában. — **Kollár Ferenc.** Üdvözlétedet és a jókívánásokat köszönjük. Megfigyeléseid jók, egy kislet hosszabbra szorítsd. — **Bakó András.** Végre megszólaltál: azt gondoltam, elvesztél. Igen helyesen figyelted meg, hogy ez a három szó: — *hinni, engedelmessékedni és dolgozni* — tette nagyá Olaszországot. Ezen a vágyon ma elteljünk mi is, mert, igen nagy hiány van a felelősségtudás és kötelesség-tudás emberekben. Örülök, hogy szaktudásod becsületet szerzett a magyar néknek.

TÖBBEKNEK. Akiknek utulelők augusztus 31-én lejár, azok ügyében a honvédelmi minisztérium útján irunk az illetékes katonai hatóságokhoz, hogy azt meghosszabbítsák.

Magyarországon a legkedvezőbb a gabonafélék átlagtermése

Sulyos gondot jelent tudvalevően Magyarországnak a gabonatermés értékesítése, minthogy a világgiazi árak még a termelési költségeket sem fedezik. A háború alatt és után a legtöbb állam arra törekedett, hogy gabonaszükségletét maga termelje meg és ezáltal, a tengerentúli „gabonagyárak” versenyétől függetlenül is megcsappant a gabona-export lehetőségére. Ennek a körülménynek a következménye, hogy az illetékes ténylezők élénken foglalkoznak azzal a problémával, hogyan kellene a magyar mezőgazdaságot más, könnyeb-

ben értékesíthető cikkek termelésére átszervezni.

A magyar mezőgazdaságnak kétségtelenül ma is főterménye a gabona és a gazdaközönség mindennapi oyan irányban iparkodott a helyzetet kijavítani, hogy az átlagtermés fokozására, tehát a termelési költségek kedvezőbb megoldására törekedett.

Hogy ez milyen eredménnyel járt, azt a délkelet-európai államok gabonatermelési eredményeiről szóló alábbi statisztikai adatok világítják meg.

1926—37. évek holdankénti átlaga q-ban

	buzából	rozsból	árpából	zabból
Magyarországon	13.4	11.1	13.4	13.0
Bulgáriában	11.9	10.6	13.2	11.4
Jugoszláviában	10.9	8.3	9.6	9.3
Romániában	8.9	9.2	7.9	8.2
Törökországban	8.8	10.4	10.4	9.9
Görögországban	8.0	7.5	8.8	8.3

Amint látjuk

a négy gabonaféle termelésénél Magyarországot érte el a legkedvezőbb eredményt,

utána következik Bulgária.

A kedvező átlageredmények elérésében kétségkívül része van a magyar gazda tudása mellett a kedvező éghajlatnak is úgy, hogy ha a viszonyok alakulása és az értékesítési nehézségek, a világgiazi árak alacsony-sága nem jelentkeznének mint kényserítő körülmények, Magyarország büszkén hivatkozhatna az elért eredményekre és megőrzésüket, mint Európa éléstára, biztosítottjánk láthatná.

A kedvező átlageredmények mellett is jelentkezik azonban az évente visszatérő hatalmas ráfizetés, amely

úgy áll elő, hogy

az állam a mezőgazdaság léte érdekében kénytelen a termelési költségeket valamennyire fedező ár-pótlékot fizetni a gabonáért, amelynek világgiazi ára messze a tényleg fizetett árak alatt mozog állandóan.

Ilyen körülmények között állhat elő csak az a helyzet, hogy a jobb termés és a magasabb átlag az egyes gazdákra előnyt jelent ugyan, az állam terheit azonban tovább fokozza. Indokolt tehát az a törekvés, amely az állandó ráfizetés megszüntetése érdekében olyan módon kívánja a magyar mezőgazdasági termelést átszervezni, hogy a termelvények értékesítéséből úgy a gazdára, mint az államra csak előny származzék.

Közszállításoknál és iparendéliek kiadásánál tűzharcosok előnyben

A Budapesti Közlöny július 30-iki száma közölte az ipariügyi miniszternek a tűzharcos törvény egyes rendelkezései végrehajtásáról szóló rendeletét. A rendelet a tűzharcosoknak az ipari, kereskedelmi, közlekedési, bányászati és kohászati vállalatokban alkalmazásához, továbbá a közszállításoknál és az iparendéliek kiadásánál előnyök biztosításához szükséges végrehajtási szabályokat tartalmazza.

A felvidéki katonák

Károly-csapatkeresztje.

A honvédelmi minisztérium most kiadott rendelete szerint azok, akik a Károly-csapatkeresztet — bár arra magukat igényjogosultaknak vélik — eddig még nem szerezték be, vagy a világháború idején kapott igazolásviágyukat elvesztették, igényjogosultságuk elismerésért utólag folyamodhatnak.

E rendelkezés kizárólag azokra vonatkozik, akik 1921 július hó 26. napjától visszacsatolt területen laktak és akik a trianoni békeszerződés következtében — vesztették el magyar állampolgárságukat.

Az ilyen egyének a Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság megállapítását 1939. évi július hó 1-től

december hó 1-ig kérhetnek.

A megfelelően felszerelt kérvényeket a közégi előjárásnál kell beadni. 1939 december 31-ike után beadott kérvények nem vétetnek figyelembe. Az igényjogosultságra vonatkozóan ugyancsak az előjárásokon adnak felvilágosítást.

A gyümölcsládák irányára

A különböző gyümölcstermő vidékek exportörzeinek kérésére

az árkormánybiztos megállapította a gyümölcs és zöldség exportládák maximális egység-árait.

Az árkormánybiztos a különböző szabványminőségű ládák egységárait megvizsgáltatta és ennek alapján Budapest és környékén 33—48, Győr és Dunántul vidékeire 30—41, Kecskemét, Gyjngyös, Szeged, Eger, Hódmezővásárhely és környékére 32—41, Békéscsaba környékére 34—43, Baja környékére 24—33 fillérben állapította meg a ládagységárakat.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés

a törvényesen védett

Rákoshegyi baktériumölő

nélkül. Kapható és megrendelhető csak **IFJ. AULITZKY OTTÓ** Budapest, VII. Dohány-utca 84. II. sz. 2. Árak: Demijonnal ab Budapest 3 4 6 8 10 15 20 370 480 710 910 1080 1610 2120 Tanulási prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Levelek a Nyírségből

(I. Közlemény.)

Kelt Kisvárdán, 1939 nyarán.

Magyarország sok szép vidéke között egyik különösen szép vidéke a Nyírség. Csillogó homók, aprócska dombok, ezüstös rozsföldök, karscsu nyírfák és hajlongó akácerdők alján csengető nyájak szelid szép földje a Nyírség... Az ember élete mindenhol harc és küzdelem. A nyíri homokon százszor az. Nagy szelek, csurgó esők hordják ide-oda a laza talajt és egyszer kimarad a földből a Nyírség kenyere, a krumpli. De a magyar fajta szívós életeréje mindenütt erőt vesz a földnek mostohaóságán és fehér cipőt tördel a legsoványabb barázdából is.

Nyírségen nincs egyke. Kisvárdai város legszegényebb negyedét végigjárva, annyi gyereket lát az ember, hogy a szíve örül. Csak bizony azon nem, hogy ruhátlanok és némelyiknek alig jut mindennapi betevő falat kenyer. Talán ha megindul az új földreform...

Nyírséget Szabolcs, Tass és Tuhóv vezér hada szállotta meg a honfoglalás idején. Az oázisok népe tehát ezeknek a megszállóknak egyenes utóda; vagy II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem szabadságharca után betelepített lengyelek, rutének és szlovjakok (nem szlovákok!) ungberégi magyarok keveréke, ugynevezett „tírpák”. Tírpák annyit jelent, mint *szenvedő*. Szenvedőnek azért nevezték magukat, mert vallásuk miatt sok üldözöttségben volt részüket és ide jöttek a nyíri sivatagra és itt szabad vallásgyakorlatot nyertek.

A tírpákok népművészete nem önálló. Palócmagyar és nyíri, néhány lengyel vonással. Sokkal inkább megőrték a különös zavarék nyelvüket és településükben az ugynevezett „ulicás” rendszert. Tanyacsoportokat találunk, vagy inkább tanyabokrokat, egymáshoz közel, utcaszerű elrendezésben, eltérően a magyarokétól, akik nagy területen, szétszórtan szeretnek lakni. A tírpák ház tisztá, csinos, takaros. A tírpák férfi öltözete kék, vagy fekete posztóból készült zsinóros magyar nadrág, melyet csizma és fekete pórgé kalap egészít ki. Téli báránycsizmát, báránycsizmát hordanak. Eltanulták a magyaroktól a darutoll viselését és az árvalányhaj divatot is. Ugyanígy a cifraszűtő, Szürposztójuk a Tisza-táji kállóalmokból kerül ki. (Nagykálló, Nyíregyháza, stb.) Eltanulták a subaviseletet is, de diszeik nem vehetik fel a versenyt a pápai, bihari, békési, bakonyi, kunsági hasonlóanmú címűkkel. Diszt és fantáziát inkább szöttek vásznaikon látunk. De ezek is mind tisztai magyar motívumok.

A nők viselete is tisztára magyaros, azzal a különbséggel, hogy a hajlékony és stílizált magyar motívumokat elmeresztik és flitterekkel varrják ki. Szlavos vonás a sok állati motívum. A magyar népfantázia kilencven százaléka növényi példákából indul ki és vonalaikban végtelen fantáziája, színpben viszont halkabb, finomabb. Nem így a tírpák. Rikító színeket szeret és csillogó flittereket. Téli viseletük a bunda. Az idősebb fekete bundát, a fiatalok fehér bundát hordanak. Hordanak ködmönkét is. A ködmönke izléses, magyarvirágos. A lányok a hajukat „varkocs”-ban hordják és bele sokszínű „szthulicskát” fonnak és a végén „ná mástye” elkötik. Templomba menet a magyarokhoz hasonlóan, zsebkendőből pólyált virágot visznek és fejüket le-hajhtják.

A tírpákok ugyanúgy járnak „talufosztásba”, mint a magyarok. Szüreti parádéjuk is magyar eredetű. Csupán „hermonikás” zenéjük út el a magyar tárogatók, citera, furulya, hegedű, cimbalom-féle zenétől. Nótáikat huzzák, nyújtják, nem úgy, mint a magyarok. Bár mindenképpen sok magyar vonást elsajátítottak és azon az uton vannak, hogy a kunokhoz hasonlóan, tökéletesen beleolvadjanak a magyarságba. Összejövétel számba megy még náluk a káposzta-eltevés. Télire nagy kádakba elteszik a káposztát. Ilyenkor többen összegyűlnek egy háznál és segédkeznek. És mellesleg eliszogatják a forralt bort. Kukoricafosztójuk és az arató-ünnepek is tisztára magyar szokás.

Érdekes mondásaik vannak, melyek ugyancsak találók. Pl.: „*Órül, mint a vak a gödörnek.*” „*Báránycsím nem lesz bornyu.*” „*Ahová az ördög nem jut el, oda leányát küldi.*” „*Ha én is ur, meg te is ur, akkor ki legel-teti a kecskét.*” „*Ha a koldus lóra ülhet, akkor még az ördög se ér utól.*”

Sok magyaros tájszavak van: *Geléb* = kebel, *futykurát* = bicscsa, *dücskö* = tuskó, *lógymör* = langyos,

móstat = keres, *nyámku* = ügyetlen, *lógál* = iszik, *ruszka* = disznó, *pulya* = gyerek, *závadál* = lábatlankodik, *ujukál* = kurjogat, *su-haj* = legény, *toroczka* = fatörzs, *zajdu* = csomag, batyu, stb. De sok jó magyar szót eltorzítanak. Pl.: *Szredá* = szerda, *drong* = dorong, *brótavá* = borotva. Ez voltaképpen szlávósítás. A magyar nyelv nem szereti a mássalhangzó-torlódást. Azt mondja pl.: Csongorád, vagy pl.: szereda, vagy pl.: kamara. Így csinált a szláv jövevény szavakból is magyar szót, pl.: *brát* = barát, vagy *brázdá* = barázdá. A tírpákok ugyanezt visszafelé csinálják. Így aztán a szlávól jött magyar szavak, majd a magyarból szlávba áttett szavak összekeveredtek és kiadják a sajátos tírpák nyelvjárást. De mind a nyelv, mind a népművészet ma már kihalóban van. Az új generáció szívesen beszél nyíri-magyarul (felsőtiszai nyelvjárás). A tírpák szorgalmas, takarékos, erkölcsös, magyarhű, mondhatni hovatovább magyarrá lett nép. Ott küzd együtt a nyíri homokon Szabolcs vezér utódaival, tovább ápolgatva a régi oázisokat és tovább mulelve a magyar homokot.

Számadó Ernő

Az agráréxport növekedett, az ipari kivitel csökkent

Junius 30-án véget ért az 1938—39-iki gazdasági év s így számadást készíthetünk áru-kivitelünk alakulásáról. Az 1938 július 1-től 1939 június 30-ig terjedő gazdasági évben

kivitelünk értéke 552,8 millió pengő volt, ami a megelőző év 547 millió pengős eredményéhez képest 5,8 millió pengős, vagyis 1,1 százalékos emelkedést mutat.

Mezőgazdaságunk kivitele általában növekedett, iparunké azonban visszaesett.

Mezőgazdaságunk kivitelének emelkedését legnagyobb részét a növényter-

melésnek köszönhetjük. Az elmúlt gazdasági évben 7,1 millió mázsa gabona hagyta el az ország határait és ennek ellenében 98,2 millió pengőt kaptunk. Csekken 400.000 mázsa hüvelyes 10 millió pengő értékű valutát hozott, 358.000 mázsa mag pedig 18,8 millió pengőnyit valutát. Főzélék-félékből 330.000 mázsa ment ki külföldre 10,3 millió pengő értékben. Az előző évben jelentősen több főzéléket exportáltunk, annak

ellenértéke azonban 1 millió pengővel kevesebb volt, vagyis az idén jobb árakat tudtunk elérni.

Gyümölcsből 173.000 mázsát küld-

tünk ki 7,1 millió pengő értékben. Mindezeket összevéve

teljes növénytermelésünk exportja 10,5 millió mázsára rugott, körülbelül 65.000 vagont töltött meg, 10.000 vagonnal többet, mint az előző gazdasági évben, az érte kapott összeg, 178 millió pengő pedig 35,3 millióval több, mint a tavalyi bevételünk.

Állattenyésztésünk kivitele körülbelül a tavalyi szinten mozgott, csak 3,6 millió pengővel volt nagyobb. Élőállatkivitelünk 417.030 darab volt, vágott állatból és állati termékből pedig 730.000 mázsa ment külföldre. A teljes sertés-, zsir-, szalonna- és húsporumból 81,7 millió pengőt kaptunk. Az élő és leölt baromfi, a libamáj és zsir, a tojás és a toll összesen 58,3 millió pengőt hozott. Mezőgazdaságunk kiviteli többletet gabonaexportunk 49,6 millió pengős emelkedésének köszönheti, liszt formájában a tavalyinál tizezer mázsával kevesebb gabona hagyta el az országot és mindössze 12,6 millió pengőt hozott.

Kivitelének 21,7 százalékát vesztette el a malátagyártás is, ami 1,9 millió pengős csökkenést jelent, tekintve, hogy az idei kivitel 6,8 millió pengő értékű volt. Másféle iparunk exportja is csökkent, mennyiség és érték tekintetében egyaránt. Értékben 14,6 százalékos a csökkenés, 181 millió pengőről 154,7 millióra.

A fenti adatok szerint állattenyésztésünk és növénytermesztésünk, valamint nyersanyagbázisunk exportja a tavalyi 328,7 millió pengős hatalmas bevételét még fokozni tudta 368,3 millió pengőre, míg iparunk 218,4 millió pengős bevételéből vesztett, úgy, hogy a most lezárt gazdasági évben már csak 184,5 millió pengőt tudott elérni.

A „nép-vevő”

Ha néhány évtizeddel ezelőtt öltök szemünkbe ez a szó, ugyancsak elbámultunk volna. Valami nagyvárnyai rabszolgakereskedő rajzolódtól volna élénk, aki egy egész afrikai törzset megvásárolt. Most pedig, a rádió világában mindnyájan ismerjük és örömmel vesszük tudomásul, hogy a magyar rádió augusztus 20-án „nép-vevőt” vezet be. Ára 48 pengő lesz, havi 2 pengős törlesztésre. A német mintára készült, kétszemes bakelit készülékkel kitűnően lehet fogni Budapest I-et és II-t. A „népvevő” bizonyára előnyös lesz a villanytelepek ellátott vidékek lakói számára.

Most már csak azt várjuk, hogy olyan „népvevő” is létesüljön, amelyet a kulturától távolos falvak és tanyák lakói is használnának.

S az is olyan áron, hogy a legszegényebb nép is megvehesse.

Mit szabad bucsukon árusítani

A bucsuvásárok engedélyezési feltételei meghatározzák, hogy országos, havi vagy hetivásár jellegrel van-e szó. Ezekről egészen eltérnek a vallásos bucsuk alkalmával történő vásári engedély nélküli árusítások. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 26.026—1939. számú határozatában kimondta, hogy ezeken a bucsukon úgy helybeli, mint idegen kereskedők és iparosok jogosultak emlék jellegű bucsucikket árusítani. Ilyen bucsucikkeknek tekintendők: olvasó, szentkép, viaszgyertya, ima- és énekeskönyv, mézeskalács, gyermekjátéktárgyak, bazárszerű emléktárgyak, díszített és feliratos fakannal, bögrék, korsók, tájak, szobrocskák, vázák, poharak, továbbá élelmiszerek, péksütemények, kolbászka, szesz nem tartalmazó üdítő italok és az előírtak. Egyéb cikkeket sem kirakodni, sem árusítani nem szabad.

AZ IGAZI ÁLLAMPOLGÁR

„Nem lehet magyar állampolgár, aki hűtlen lett a magyar államhoz és nemzetéhez” — állítja fel követelményül a belügyminiszter javaslata, amelyet a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény kiegészítésére nyújtott be. S mindjárt megadja a javaslat a magyar állampolgárságtól való megfosztás lehetőségét is.

Ez az egyszerű és természetes dolog nagyon is időszerű most. S mindenesetre meg is van az oka, amiért a közrend és közbiztonság legfőbb öre súlyt helyez reá, és törvénybe is akarja iktatattani.

Igazi magyar állampolgár csak az lehet valóságban, aki egyben jó magyar hazafi is. Nem azt a hazafiasságot értjük alatta, amelyet a napi politika sajátíthat ki, választhat el egymástól, vagy szembe is állíthat egymással. Azt a hazafiasságot értjük, amely minden törkevést az állam boldogulásához s a nemzet előbbre jutásához irányítja. Egyéni érdekét csak a köz előnyének figyelembe vételével igyekszik megvalósítani, de akkor törekszik is, hogy becsületes munkával szerzett érdemét megbecsülje.

Igazi magyar állampolgár tiszteli a saját jogában a másét is, s megbecsüli kötelességében minden honfitársát.

Igazi állampolgár az, akit nemcsak eltart ez a föld, de aki védője is ennek a szent földnek imával, gondolatokkal, munkával, s ha kell, vérevel is.

Az igazi állampolgár a magyar föld porszeme életében, halálában egyaránt...

MEZES JÁNOS

A jövő évi termés biztosítása érdekében nagyobb gondot kell fordítani a termőerő fokozására

A buza-termelés munkájában a magyar gazda a várva-várt utolsó mozzanatokat végzi. Keresztben az élet! Befejtéséhez közeledik a behordás, megkezdődött a cseplés. Az eredmények igazolják, hogy mennyivel jobban fizet az a gabona, amely a gondos talajmunkán kívül szakszerű műtrágyázásban is részesült, mert nem kétséges, hogy

az állandó magas és jöminőségű termések elérése a föld termőerejének gondos és hozzáértő fenntartása nélkül elképzelhetetlen.

A terméssel a talajból kivont tápanyagot pótolni kell, hogy újból jó erőbe hozzassuk azt.

Az angol nemzet mostanában intőmélyesen gondoskodik kíván a föld termőerejének fokozásáról, pedig ott az országos termésátlagok az európai országok sorában elsők között vannak. Az angol gazdák törvényes intézkedések nélkül is gondot fordítanak földjük termőerejének fejlesztésére és jóval bőségesebben használják a föld termőerejének növeléséhez szükséges trágyaféleket, úgy az istállótrágyát, mint a műtrágyákat.

Nálunk a föld termőerejének általában a mezőgazdasági termelés fejlesztésének érdekében az állam-kormányzat, hatóságok és érdekvédelmi szervek egyaránt nagy áldozatok hoztak a múltban, aminek az eredménye kétségkívül megvan, mert tizenöt esztendő alatt termelésünk színvonala emelkedett, bár ez az emelkedés korántsem olyan mérvű, mint az szükséges, kívánatos és lehetséges volna. A helyzet az, hogy

vannak gazdaságok, nagybirtokok és kisbirtokok egyaránt, amelyeknek természetlaga kielégítő, de nagyobb számban vannak azok a gazdaságok, amelyeknek természetlaga nem kielégítő.

A magyar mezőgazdasági termelés régi és sajnos, állandóan időszerű problémája a *talajerő fenntartása és fokozása*. Agrártermelésünk ugyanis tulajdonképpen kevesebb gondot fordít az elhasznált talajerő pótlására, mint kellene. Különösen a kisgazdaságok érdekében fontos, hogy műtrágyahasználattal pótolják a hiányt s ezzel biztosítsuk a nagyobb és jobb termést. Tudjuk, hogy ennek a hazának az újjáépítése csak a mezőgazdaság jóvedelmességének és a mezőgazdasági népesség jólétének állandó biztosítása révén érhető el. Ha a gazda ugyanazon a birtoktosten nagyobb természetlaga hoz ki a földből, akkor többet adhat el a piacon, növekszik a bevétele, viszont a gyenge termés a mezőgazdasági népesség jóvedelmi viszonyait és így életszínvonalát messze a külföldi mezőgazdasági népesség alá szorítja le. Már pedig a kisgazdák végzik a magyar föld megművelésével járó nehéz munkákat, azok gyermekei szolgáltatták a hazának a legtöbb és legjobb katonát. A kisgazdaságot egyet jelent a nemzet sorsával.

Ha a földnek a belőle kivont táp-

anyagot vissza nem adjuk, termésünk mennyiségileg is okvetlenül el-sorvad.

Műtrágyázással a gazda aránylag csekély befektetéssel, nagyobb termést s nagyobb jóvedelmet és jólétet biztosíthat magának.

'Az utóbbi időben, de különösen ebben a gazdasági évben egyre érezhetőbbé válik, hogy növekszik a mezőgazdasági műtrágya fogyasztása. Agrárkörök, de a műtrágyagyárak is mindent elkövetnek, hogy a gazdákat

a helyes talajművelésre, illetve a talaj elhasznált tápanyagainak idejében és állandóan történő pótlására rászoktassák.

A **Péti Nitrogéngyár és a Hungária Műtrágyagyár** a műtrágya használatának megkönnyítése és előmozdítása érdekében újjászervezte eladási és propaganda szervezetét. Képzett, gyakorlati gazdák keresik fel a gazdákat és a helyszínen adják meg az okoszerű **gazdálkodásra vezető útmutatót**, ami teljes megnyugvást jelent a magyar gazdaközönség számára, mert így lehetővé válik, hogy a gazdák minél nagyobb és szélesebb rétege kelte időben, a szükséges hozzáférést használhassa a műtrágyákat.

Zsizsikfelenítő üzemek körzei beosztása

A m. kir. földművelésügyi miniszter a lencse-, borsó- és búkkönyzsiszik ellen való kötelező védekezésre vonatkozó rendelkezések hatályát az alább felsorolt községek (városok) területére az alább közölt körzei beosztásban állapította meg:

Borsod vármegyében:

- Felsőszolcái zsizsikfelenítő üzem körzete: Felsőszolca, Alsószolca, Arató, Sajóátfalva, Onga, Miskolc.
- Boldvai zsizsikfelenítő üzem körzete: Boldva, Hangács, Sajókerezvár, Sajószentpéter, Fínke, Borsodszék.
- Ónódi zsizsikfelenítő üzem körzete: Ónód, Sajólad, Sajópetri, Nyékkláháza, Muli.
- Mezősáti zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőcsát, Tiszatartár, Hejőkürt, Ároktó, Tiszaközsi.
- Igrici zsizsikfelenítő üzem körzete: Igric.
- Hejőpapi zsizsikfelenítő üzem körzete: Hejőpapi, Nemesbikk, Hejőbáta.
- Szakkádi zsizsikfelenítő üzem körzete: Szakkád, Hejőszalonta, Nagycsés, Sajószög, Hejőkerezvár.
- Hársányi zsizsikfelenítő üzem körzete: Hársány, Bükkaranyos, Kisgyőr.
- Vattai zsizsikfelenítő üzem körzete: Vatta, Borsodgeszt.

- Felsőbrányi zsizsikfelenítő üzem körzete: Felsőbrány, Alsóbrány, Sály, Tibolddarác.
- Mezőnyárádi zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőnyárad, Törd.
- Mezőkövesdi zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőkövesd, Novaj.
- Mezőkeresztesi zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőkeresztes, Keresztspüski, Szentistván.
- Geleji zsizsikfelenítő üzem körzete: Gelej, Mezőnyármihály.
- Emődí zsizsikfelenítő üzem körzete: Emőd.
- Szilhatomi zsizsikfelenítő üzem körzete: Szilhalom, Borsodszemere, Egerfaluos.
- Gömbösfalvai zsizsikfelenítő üzem körzete: Gömbösfalva, Noszvaj, Bükkzsérc, Bogács, Cserépfalu.

Heves vármegyében:

- Tiszafüredi zsizsikfelenítő üzem körzete: Tiszafüred, Örvény.
- Tiszánánai zsizsikfelenítő üzem körzete: Tiszánána, Sarud, Kisköre, Kömlő.
- Bessenyőteleki zsizsikfelenítő üzem körzete: Bessenyőtelek, Füzeshabony, Mezőlárkány, Dormánd, Erdőtelek.
- Maklári zsizsikfelenítő üzem körzete: Maklár, Nagytálya, Kistálya, Andornak, Ostoros.

- Kerecsendi zsizsikfelenítő üzem körzete: Kerecsend, Demjén, Kál, Kápolna, Kompott, Egerszalók.
- Deki zsizsikfelenítő üzem körzete: Dek, Domszóló, Ludas, Nagyfüged, Hevesugra, Gyöngyöshalma, Visonta.
- Karácsondi zsizsikfelenítő üzem körzete: Karácsond, Vámosgyörk, Állás, Gyöngyöshalász.

Zemplén vármegyében:

- Girinesi zsizsikfelenítő üzem körzete: Girines, Köröm, Kiscsés, Kesztyűcse, Sajóhidvég, Berzék.
- Bekesci zsizsikfelenítő üzem körzete: Bekescs, Legyesbénye, Taktaszada, Monok, Mezőzombor.
- Rátkai zsizsikfelenítő üzem körzete: Rátka, Golop, Tály, Ond, Mád.

Bihar vármegyében:

- Szerpei zsizsikfelenítő üzem körzete: Szerpe, Sárrétudvari, Biharhagybajom, Bărănd.
- Pocsaji zsizsikfelenítő üzem körzete: Pocsaj, Esztár.
- Gáborjánai zsizsikfelenítő üzem körzete: Gáborján, Henida, Szentpóterszeg, Váncsod, Mezőpeterd.
- Komádi zsizsikfelenítő üzem körzete: Komádi, Magyarhomorog.
- Körösszékhatárai zsizsikfelenítő üzem körzete: Körösszékhatár, Beregszörmeny, Körösszegapáti, Körösszakál, Biharugra.
- Zsadányi zsizsikfelenítő üzem körzete: Zsadány, Okány.
- Mezőgyánai zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőgyán, Geszt, Nagyszalonta.
- Kismarjai zsizsikfelenítő üzem körzete: Kismarja, Bojt, Nagykereki.
- Földesi zsizsikfelenítő üzem körzete: Földes, Tetőtlen, Sáp.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében:

- Homokmégyi zsizsikfelenítő üzem körzete: Homokmégy.
- Szakmári zsizsikfelenítő üzem körzete: Szakmár.
- Miskai zsizsikfelenítő üzem körzete: Miska, Drágszél.
- Dusnoki zsizsikfelenítő üzem körzete: Dusnok.
- Nemesnádudvari zsizsikfelenítő üzem körzete: Nemesnádudvar.
- Óregesertői zsizsikfelenítő üzem körzete: Óregesertő.

Veszprém vármegyében:

- Szentgáli zsizsikfelenítő üzem körzete: Szentgál, Herend, Bánd.
- Nagyvázsonyi zsizsikfelenítő üzem kör-

- zete: Nagyvázsony, Leányfalu, Mencehely, Németbarnag, Magyarbarnag.
- Nemesvámosi zsizsikfelenítő üzem körzete: Nemesvámos, Tótvázsony, Hídeglut, Márkó, Szentkirályszabadja.
- Csajági zsizsikfelenítő üzem körzete: Csajág, Kungós.
- Balatonfőljárádi zsizsikfelenítő üzem körzete: Balatonfőljár.
- Lepsényi zsizsikfelenítő üzem körzete: Lepsény.
- Mezőszentgyörgyi zsizsikfelenítő üzem körzete: Mezőszentgyörgy.
- Pápkészi zsizsikfelenítő üzem körzete: Pápkész, Vilonya, Királyszentistván, Litér.
- Enyingi zsizsikfelenítő üzem körzete: Enying.

Fejér vármegyében:

- Táci zsizsikfelenítő üzem körzete: Tác, Csősz, Soponya, Nagyláng.
- Sárbogárdi zsizsikfelenítő üzem körzete: Sárbogárd, Sárszentmiklós.
- Alapi zsizsikfelenítő üzem körzete: Alap, Alsószentistván.
- Baracsi zsizsikfelenítő üzem körzete: Baracs, Kisapostag.
- Dunaapátai zsizsikfelenítő üzem körzete: Dunaapáta, Rácalmás.

Tolna vármegyében:

- Dunaföldvári zsizsikfelenítő üzem körzete: Dunaföldvár.

Hirdetmény új gyümölcsösök telepítéséről

A földművelésügyi miniszter hirdetményt bocsátott ki a gyümölcsfa-telepítések engedélyezése tárgyában. A hirdetmény szerint az 1938. évi XXXI. tc. (hegyközségi törvény) és a 124.000/1939. FM. számú rendelet értelmében

1939 május 15 óta legalább nyolcszáz öl (félkatasztrális hod) új gyümölcsös (észibarnacknál négyszáz öl, diónál (ezerhatzáz öl) telepítése esetén minden év augusztus 15-ig, illetve tavaszi telepítés esetén január 15-ig a földművelésügyi minisztertől külön telepítési engedélyt kell kérni.

Gyümölcsnemekkel kevert ültetésnél a terület nagysága a többségben lévő gyümölcsnem szerint állapítandó meg. Új gyümölcsösnek számít az is, ha az a régi gyümölcsös mellett, vagy a régi gyümölcsös helyén létesül. Régi gyümölcsösnek szokásos pótlása azonban nincs engedélyhez kötve, mégis célszerű azon a vidéken nagyban termesztendő gyümölcsnemekkel és fajtákkal pótolni. A telepítési engedélyre vonatkozó kérelem szöveg-mintája és ehhez szükséges tájékoztató díjmentesen beszerezhető a Gyümölcstermelők Országos Egyesületénél (Budapest, V., Vilmos császár-ut 76).

ADÁS-VÉTEL

FELES TARTÁSRA mennék 250 darab birkával, vagy legelőt bérelnék folyó év október 1-re. A birkák keresztzett, fésűsek, melyek gyapja a mai kiválmaknál teljesen kielégítik, ezenkívül nagytestűek és jó tejelők.

BÉZSENYI JÁNOS,
Balatonmagyarád, Zalamegye.

Minden gazda használjon korszerű csávázószeri! Ilyen az **ABAVIT** higanyos por- és nedvesszávázó szer!

Kartelen kívül, mérsékelt áron szállítja Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Bpest, V., Alkotmány-u. 26. Tel.: 111-236, 127-356. Kirendeltségei: Debrecen, Győr, Lepsény, Szolnok, Szombathely, Nyiregyháza

TUDNIVALÓK A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK SZÁMÁRA

A berlini munkásvédő iroda közlései:

1. *Olvaszuk el a Vasárnapot teljesen, különösen a Németországban dolgozó munkásoknak szóló részeket! Nehogy úgy járjunk, mint azzal az emberrel jártunk, aki egyszerűen elhagyta munkahelyét, eljött irodánkba és kérdésünkre azt felelte, hogy „bele szokott nézni!”*

2. *Salonna- és más rendelésnél ne küldjük el a pénzt, mert minden csomag utánvétellel megy! Ha többet kell*

érte fizetni, különösen bornál, akkor az az ügyvéd járó zálogpénz, amelyet az üveg visszaküldése esetén ugyancsak visszaküldenek a munkásoknak.

3. *Ismét sztrádkolnak sokan és kitétték magukat annak a veszélynek, hogy hazatoloncoltják őket. Mindig nagy munkánkba kerül, amíg dolgukat rendbehozzuk. Németországban a sztrájk a legnagyobb bűn!*

A berlini munkásvédő iroda üzenetei:

Kusmár György, Deensen, bei Röcken: Legyen szives megírni közelebről, hogy mit kér az irodától. — Sipos Magda és társai, Herzfelde: Sajnos, nem tudunk tolmácsot adni maguknak, mert sokkal nagyobb csoportoknak sem jutott. Ha helyzetük nem változik és azok a beszédek továbbra is előfordulnak, akkor kénytelenek leszünk erőlyesen fellépni az illetők ellen. — Csótó Gyula, Kleingestewitz: Felvettük a listára és a többiekkel együtt utaltatjuk haza. — Csatlós Albert, Neuhof bei Bobitz: Sajnos, kérését nem lehet teljesíteni. Mire az engedélyt a német hatóságoktól megszereznek, addigra már legalább kéthónapi kérését, azaz 80 márkát hazaküldhet s azzal el is érte célját. — Kádár József és társai, Neuwedel: Kérésük nem teljesíthető, mert ide szerződtek le mezőgazdasági munkára, amelyből nem lehet a kubikusok közé szerződni. — Bollok Gáspárné, Tonchow: A múlt évben kinnmaradt pénzeket egyszerre utaltatja át a német pénzügyi hatóság Magyarországra. Azzal együtt küldik el a magát is. Irja meg, hogy Magyarországon hol lakik, mennyi a kinnmaradt pénze és hol helyezte letébe. — Vincze Mihály, Vorwerk Zischow: A listára felvettük. Csak azt nem értjük, miért írt egyik régebbi leveleiben 55 márkát, a másodikkban pedig 66 márkát. Ezzel sok zavart okozhat. — Balogh Károly, Judenau bei Tulln: Listára felvettük. — Lenner István, Werchau: Ha kisebb az összeg, akkor vegye fel és vásárolja el. Ha nagyobb összeg, akkor magára is vonatkozik a Bollok Gáspárnénak küldött üzenet. — Zsámpár József, Woggersin: Olvasza el a Bollokénak küldött üzenetét. — Csikós Imre és neje, Zierow: Listára felvettük magukat is, hogy ott hon kaphassák meg a pénzt. — Gálfi István, Kowalz: A hazaküldött pénz megsürgetésénél, sajnos, nem tudunk segíteni. A pénz nem rajtunk, hanem a bankokon keresztül megy. — Fraj Mihály, Gerswalde: A mezőgazdasági munkások órabére 24 pennig, nőké 20 pennig. A tolmácsnak hivatalosan nem jár semmi, de ha nagyobb a csoport és sok munkája akad, akkor a gazda jóindulatától függ, hogy mennyit ad érte. A 40-ik napot szabadnapnak szokták adni órabéres fizetéssel, de a gazdától függ, hogy mikor adja ki a csoportnak. Salonna-üggyben intézkedtünk. — Csótó Gyula, Kleingestewitz: A következő héten Közép-németországban teszünk látogatást,

akkor sorra kerülnek maguk is. — Müller György, Klein Kreutz: Ha kérésük is a pénzük, nem veszhet el, várjanak rá nyugodtan. Mi is utánanézzük. — Török Sándor, Gutsy. Moltung: Hogy ki megy haza Magyarországra, azt más fogja eldönteni, nem ő. Mindenestre minden bünsőnek bűnhődnie kell! — Pál János és társai, Schunverdel: Nagyon derék dolog, hogy így vigyáznak a becsületre. Csak tartssanak ki mellette! Amint lehet, kiszállunk és kérdőre vonjuk az illetőt. — Kovács Mihály, Kl. Kussewitz: Igen örülünk, hogy ilyen beállásúak megvannak. Csak így tovább! Szótárunk egyelőre elfogyott. — Geri Zsófia,

Sievershagen: Tegyen a csoportvezető a dolgról azonnal jelentést. Az ilyen embereknek nagyon kellemetlen lesz, ha szembenézünk vele! — Kerkes Imre és társai, Staven: Személyesen vizsgáljuk ki az ügyet! — Farkas Sándor, Kyritz: Ha figyelmesen olvasná a Vasárnapot, akkor tudná, hogy szótárunk elfogyott és nem írta ilyen lapot. — Virágh Péter, Zollen; Valcsák István, Stehla; Voura Henrik, Beigen; Vörös Imre, Stavenow; Lakatos György, Walsleben; Bényai Lajos, Cochstedt; Kovács János, Tressow; Szabó Ferenc, Neunsund; Magyar Munkások, Fohrde; Fürj Mihály és társai, Entshof; Nyíri Károly, Ermsleben; Hajdu István, Woltesdorf; Magyar Munkások, Glocksain; Szarka Gáspár, Haus Seefeld; Varga Lajos, Ichstedt; Dudás Gábor Golkow; Haluska Sándor, Schönermark; Mindnyájuknak és mindazoknak, akik az idén keresett pénz hazaküldése ügyében írtak nekünk, üzenjük, hogy nem rajtunk mulik az engedély megadása. Ügyüket az illetékes pénzügyi hatóságoknak átadtuk és amit csak lehet, megteszünk. Sokat nem kell már várniok és kár lenne ezért a munkát megszüntetniok, vagy hazautazniok. Többen kérték, hogy állapítsuk meg, vajjon a hazaküldött pénzüket jelenleg hol fekszik? Ilyen kérdésre nem tudunk válaszolni, mert teljesen a mi hatáskörünkön kívül fekszik.

ÜZENETEINK:

Zemnitzky István és társai, Krampf: Kérését és kérését nem értjük. A pénzküldésre vonatkozó eljárás ismétletlen ismertettük. Levelet, melléklettel együtt eljuttattuk a Munkásvédő Irodához. — Kaufmann József, Naudin bei Bobitz; Ilona István, Manschenhagen; Bocsi lörke Fáni, Péterváására; Mladoniczky János, Remplin; Sütő József, Menz; Buzogány Péter, Apc: A tavalyi pénzküldeményekre vonatkozó leveleiket a berlini Munkásvédő Irodához továbbítottuk. — Makra János, Körösladány: Sajnálkozással olvastuk az Ön és édesanyja sorait. Leveleiket illetékes helyre továbbítottuk, ettől eltekintve azonban szeretnénk megnyugtani, ne csüggedjen, pénzét feltétlenül meg fogja kapni, az nem vészett el, s csak az erre vonatkozó tárgyalások elhúzódása miatt késik. Üdvözlét. — E. L. Schloppe: Verséből itt közöljük az alábbi szép négy sort:

*De ha egyszer feltámadunk:
Megmutatjuk, hogy kik vagyunk!
Összefogunk közös karral,
Testvéri szent akaratul.*

Adja Isten, hogy mihamarabb így legyen. — Ifj. N. A., Schulzenhof: Verseiből közölni fogunk. — M. J. Arneburg: „A fehér lovas” című verse elkésvé érkezett. Szivesen vesszük azonban, ha másfajta verssel felkeres bennünket. — Nagy Dezső vaspöri illetőségű Németországban dolgozó magyar munkást kéri Laczó János (Felső Vasdinnye, up. Kisbér), közölje vele címét.

Ismétletlen figyelmeztetjük azokat, akik tavalyi pénzküldeményeiket reklamálják, illetve kéri, hogy a tavalyi márkaküldeményekről készült listára felvegyék őket, hogy az ügy egyszerűsítése érdekében forduljanak leveleikkel közvetlenül a berlini Munkásvédő Irodához. Címe: Berlin 11 S. W., Dessauer Strasse

28—29. Nem győzzük itt felsorolni a hozzáink beérkezett levelek küldőinek neveit; közöljük, hogy minden erre vonatkozó levelet illetékes helyre továbbítottunk.

Rónyai Krisztina és Karai Krisztina, Post Dolgelin: Lelkiállapotukat megértve, nem utóköznék meg soraikon. Hangsúlyozzuk, hogy mindenkor őszintén nyilatkoznunk a szóbanlévő ügyről, amelyben, legyenek meggyőződve, az illetékesek a legnagyobb eréllyel és reméljük, hamarosan jelentkező teljes sikerrel léptek és lépnek fel a megfelelő helyen. Köszönet. — Büki József és neje, Freundorf: Ismétletlen megüzentük, hogy a munkaadók már megkapták az értesítést, hogy mindenki havonta 40 márkát küldhet haza. Nem értjük, hogy milyen kérvény elintézését sürgetik. — Barczy Józsefné, Post Kalkhorst: Kérését mi nem tudjuk elintézi; írjon az Országos Központi Hitelszövetkezetre, hogy a Zeleiné nevére címezett összeget Murányinének fizessék ki. — Pap Pál, Schmachthausen: Kérésével forduljon a berlini Munkásvédő Irodához. — Csótó Gyula és társai, Trauschwitz: Örülünk, hogy jól érzik magukat, bejelentésüket illetékes helyre továbbítottuk. — Jakab András, Babelitz: Nem értjük, milyen levonás miatt panaszkodnak. Keresetükből a betegsegélyezési és balesetbiztosítási járulékon kívül más levonásnak helye nincs. Forduljanak panaszukkal akár a Munkásvédő Irodához, akár a legközelebbi Arbeitsamt-hoz. — Nagy István és társai, Frauenhofen: Kérdésükre végleges választ egyelőre nem tudunk adni, reméljük, hogy sikerül kieszközölni a tavalyi kedvezményes elintézését. — Szarka Mariska, Jatzke: Panaszukat illetékes helyre továbbítottuk. Nyugodtan várják be a megfelelő intézkedést. Kérjük, adják át köszönetüket derék magatartásáért Kovács Józsefnek, aki iparkodik gondjukat viselni. Üdvözlét. — Juhász József és társai, Neu Poserin: Panaszukat

illetékes helyre továbbítottuk. — Kiss Károly és társai, Latdorf, Bernburg: Hangulatos sorait és üdvözléseket őszinte jókívánságokkal viszonozzuk. Címüket közöljük azaz a kérésükkel, hogy ismerőseik írjanak. Üdvözlét. — Szebeni Antal és társai, Lichtenow: Nagyon örülünk, hogy jól érzik magukat és becsülettel ellátják dolgukat. Újságot nem küldhetünk külön-külön az egy helyen dolgozó csoportoknak és a példányszámot sem tudjuk emelni, mert minden csoportnak kell, hogy jusson lap. Nagyon csodálkoznánk, ha nem tudnának megegyezni a valamennyiük számára küldött újságon, amelyekhez valamennyiüknek egyforma joguk van. Ha a két csoport semmiképpen sem tud egyúttal megegyezni, osztozzauk úgy rajta, hogy a 16 márkai tartalom megmagának három példányt, hatot adjon át a kérésakkora hajdumegyei csoportnak. — Szabó Sándor és társai, Klüssendorf: Szalonnareklamációjukkal forduljanak a Transdanubiához, Berlin, Brückenallee 36. Kedves soraitk szívből viszonozzuk, mi is és minden magyar csatlakozik ahhoz a hő ajánlásukhoz és vágyukhoz, bár a miénk lenne az ezer éven át miénk volt Erdély, mire visszatérnek. — Mikocsics István, Blaustauden: Ismétletlen megírtuk, hogy havonta 40 márkát lehet hazaküldeni a munkaadó utján. A munkaadók már valamennyien megkapták a pénzküldés módzatáira vonatkozó értesítést. — Kocsis Gyula, Judenau: Panasz ügyében innen a távból nem tudunk állást foglalni. Arra figyelmeztetjük, hogy munkahelyét csak az Arbeitsamt hozzájárulásával hagyhatja el. Panaszával is oda kell fordulni. — Pannai Pál, Blaustauden: Kérését továbbítottuk a Munkásvédő Irodához. — Bun Sándor, Schrieke: Nagyon szép levelét örömmel olvastuk, üdvözléteit jókívánságokkal viszonozzuk. A perlekodó nőkket igyekezzék megértetni, hogy a cigánykodással, veszekedéssel csak ártnak maguknak is, a magyar munkás jóhírnege is. Az összeférhetetlen természetűek ha nem változnak meg, könnyen és alaposan megjárhatják.

Amerikai magyarok örökösét keresik

A Magyar Kivándorlók és Visszavándorlók Védő Iroda közli:

Egy amerikai szláv egyesület Samuel Ernest vagy Ernest Sámuel, állítólag budapesti kedvezményezett részére körülbelül 1400 dollárt kezel.

Tekintve a kamatok nagyságát, az örökgyógy még valószínűleg a háború előtt vagy röviddel utána halt meg. Ohio állam Mahoning megyéjének hagyatéki bírósága előtt Youngstownban Hudik Soltész Ágnes hagyatékának ügyét tárgyalják.

Az elhunyt „Agnes Soltis Hudik vagy Chudik” név alatt volt ismert és 1861 január 18-án született Salgótarjánban Soltész (Soltisz István és Puskar Anna szülöktől). Az elhunytanak volt egy fivére, aki Salgótarjánban lakott, Soltész (Soltisz) Jánosnak hívták, felesége pedig Dudra Apollonia volt. Soltész Jánosnak házasságából két gyermeke született és pedig Nándor, születési éve 1879 október 11 és Bertalan, aki 1880. év szeptember 12-én született. Ez utóbb nevezett Bertalan nevű gyermekét nagynénje 1885-ben állítólag hízta megával Amerikába és körülbelül 16 éves korában otthagyta nagynénjét. Azóta nem volt róla hír.

Amennyiben Soltész János még életben van, úgy ő az örökös, ellenkező esetben a két fentebb nevezett fia.

A Kivándorló Iroda kéri mindazokat, akik a megnevezett örökösök hol-télelő tudomással bírnak, szíveskedjenek adataikat közölni a Magyar Kivándorlók és Visszavándorlók Védő Irodával, Budapest, VIII., Fiumei-ut 4. szám.

Rovatvezető: SCHANDL JÓZSEF dr.

A gyümölcsök házi feldolgozása

(Harmadik közlemény.)

II. Gyümölcslevek

A gyümölcs levét kétféleképp nyerhetjük. Az egyik mód szerint kiperéseléssel, hideg uton, a másik mód szerint gőzöléssel, tehát meleg uton. Az első a tökéletesebb eljárás, amikor is a gyümölcsnek tiszta nedvtartalmát nyerjük, a másik módon azonban a gőzrel való érintkezéssel már hígított állapotba jut.

A száraz anyag tartalmától különválasztott gyümölcs létartalma, mint friss lé, azonnali feldolgozásra kerülhet, vagy mint féltermék kerülhet eltárolásra és a későbbiekben feldolgozásra. Mindenesetre a gyümölcs leve hosszabb időn keresztül változásmentesen el nem áll, ezért, ha azonnali feldolgozásra nem kerülhet, annak tartósításáról kell gondoskodni. Ily tartósítást végezhetünk a gyümölcsös levek feltermékekhez hasonlóan konzerválóanyag hozzáadásával, amikor is liténként egy és fél gram benzoosavas nátrium hozzáadásával a levét erjedésmertessé tudjuk tenni. Az eljárás abból áll, hogy a hideg, vagy meleg uton nyert lében a mennyiségnek megfelelő arányú konzerválóanyagot elkeverjük, tartályokba, üvegekbe, hordókba töltjük és hűvös helyen változásmentesen eltárolhatóvá tesszük.

A konzervált levek csak főzéssel tovább dolgozott termékek előállítására alkalmasak. Cukor hozzáadásával felfőzhető szörpnek és cukor és pektin hozzáadása után kocsonyává sűrítethető be. Nem alkalmas azonban erjesztésre, amit különben is, ha ily készítményre akarjuk feldolgozni, lé állapotában kellene erjedés alá vetni.

6. Gyümölcsszörpök készítése.

Lgkellemesebb üdítőitalok a gyümölcsszörpök. Tömeggyümölcsből és azokból, melyek íz, aroma és festékanyagot tartalmaznak, a legegyszerűbb módon készíthetünk gyümölcsszörpöt. A levét hideg uton nyerjük, ami a kellően előkészített gyümölcs megzúszásából áll. A megzúszott gyümölcsöt legalább 12 órán át pihenni hagyjuk és csak azután préseljük ki. Így izetesebb, színesebb levet kapunk. A levét lecsurgatással és sajtolással külön választhatjuk. A zúzott gyümölcsöt egy szűrőruhába helyezük. A szűrőruha négy sarkát egy felfordított szék négy lábához kötjük, alája egy edényt teszünk és így saját súlya alatt a levét lecsurgatjuk. Az így nyert levét dolgozzuk fel, a szűrőruhán maradt törköly pedig, amely még elegendő létartalmú, izek készítésére felhasználható.

A lényeres másik módja pedig az, amikor a megzúszott és pihentetett gyümölcsöt préseken kisajtoltuk. Mindkét esetben a nyert levét vagy azonnal feldolgozzuk, vagy a fentemlített módon konzerváljuk. A konzervált leveknek az az előnyük, hogy a tartósítási idő alatt a bennük levő zavarosító anyagok leülepednek, a lepről lefejtve, tiszta, átlátszó levét kapunk, míg a friss levét szűrünk kell.

Számocaszörp készítése. A számocát 600—800 gramm cukor hozzáadásával, élénk tűz mellett felforraljuk, közben a képződött habot eltávolítjuk. A felforralt levét melegen tisztára mosott üvegekbe töltjük, forrázótt dugóval lezárjuk és szájjával lefelé fordított állapotban kihűlni hagyjuk. A továbbiakban pedig fektetve rakatörköly hűvös, sötét helyen.

Málna-, ribizsko- és szederzörpök ugyanígy készítjük 800—1000 gramm cukor hozzáadásával.

Cseresznyéből, meggyből ugyancsak hasonlóképp készítünk szörpöt 600—700 gram cukorral. Különösen az utóbbiból érdemes szörpöt előállítani, amit gyögycélokra lázcsillapító itallal használnak.

Egresből is készíthetünk szörpöt, amihez teljesen érett gyümölcsöt használunk 200—300 gram cukor hozzáadásával.

7. Gyümölcskocsonya készítése. Ha elegendő pektin, kocsonyasító anyag-tartalmú gyümölcsből nyert levét, különösen friss állapotban elegendő cukor hozzáadása után sűrítünk, egy idő múlva az összcéllóvá válik s ha kihűl, kocsonyaszerűvé lesz. Gyümölcskocsonyát legécszerűbben friss, nem teljesen érett gyümölcsből azonnali feldolgozással nyerünk. Konzerváltakból csak mesterséges kocsonyasítással, pektin hozzáadásával lehet elérni. Ez esetben a kocsonyás gyümölcseket készítésénél említett gyümölcsepektin-készítményeket kell hozzáadni, mely elegendő cukor és sav jelenlétében a levét megalvadásra bírja. Célszerű azonban minden esetben pektinkivonatot használni, mert ezzel főzési időt takarítunk meg és a besűrítést nem jár tetemes anyagvesztéssel.

Ribizskocsonya készítése. A ribizskelevet meleg uton is előállíthatjuk. Ilyenkor a gyümölcsöt összezúzzuk, kevés viz hozzáadásával rövid ideig főzzük, majd a levét átcsurgatva, 800 gram cukor hozzáadásával besűrítjük. Addig kell sűríteni, míg a le annyit veszítet viztartalmából, hogy a keveréknélről alácsurgatva, nyúlósan folyik. Ennek az állapotnak a próbája még, hogy ebben az időpontban kevés mennyiségűt a léből hidez üveglapra csöpentünk és ha az ott rövidesen megmerevedik, nem folyik tova, a főzést befejezzük. Ilyenkor a sűrítmenyt tiszta, szélesszájú üvegekbe öntjük, kihűlni hagyjuk és utána leközzük.

Ugyanígy módon készíthetünk kocsonyát egresből, málnából, szederből, számocából, birsből.

Almakocsonya készítéséhez a még nem teljesen érett és ilyen állapotban magasabb pektintartalmú gyümölcsöt használják fel. A lényeres történhet meleg uton, amikor a felszelelt almára kevés vizet öntenek. Átfőzik és a nvert leve leszürve. 5—600 gr. cukor hozzáadásával a kocsonyasodási fokoz sűrítik. A főzés alatt lévő zavaros almalevet igen könnyen meg lehet tisztítani, ha tojásfehérjét adunk hozzá és ezzel főzzük, majd a keletkezett habot eltávolítjuk.

A kocsonyák készítéséhez aránylag sok cukor kell és azokivül a savanyú gyümölcsök kellenek, mert a pektin csak elegendő cukor és kellő sav jelenlétében alvad meg.

8. Gyümölcsborok készítése. Gyümölcsből csak friss gyümölcsléből lehet készíteni, mert a tartósított levekhez hozzáadott konzerváló anyag az erjedéshez szükséges mikroorganizmusokat előli. A hideg uton nyert levek, ha elegendő cukortartalmúak és a megfelelő meleg, élesztőgombák biztosítva vannak, rövidesen erjedésnek indulnak, cukortartalmuk horszesszé és szénsavvá alakul át. Ahhoz tehát, hogy a gyümölcsléből bor legyen, ezeket a feltételeket kell biztosítani.

Gyümölcsbort minden izesebb gyümölcsléből lehet készíteni, melyben elegendő cukor és megfelelő savtartalom van. Tekintve, hogy az eljárások különbözőek, a leghasználatosabb gyümölcsléből a következőképp állítunk elő bort.

Ribizskebor készítése. A teljesen érett, friss gyümölcst szászrétezeitől külön választjuk, mert a kocsonyárrésszel tulsok savtartalmat vinnék be a borba. A lebegyözött gyümölcst összezuva, egy napig fa-, vagy köedényben állni hagyjuk, lehetőleg olyan hőmérsékletű helyen, ahol 20 fok meleg van. Időközben a gyümölcst többször meg kell keverni. Az állás után a levét törkölytől különválasztjuk, kiperéseljük. A kiperélt levét külön tesszük. A visszamaradt, szészaggatott törkölyre pedig annyi tiszta vizet öntünk, amennyi ellepi és ezt 12 órán át ismét állni hagyjuk. Ezután ezt is kiperéseljük. Ily módon kaptunk kétféle levét: a gyümölcs tiszta levét és a törköly kiluzogott levét. Ezeket összeöntve, ha megizeljük, azt tulsavanyúnak fogjuk tartani, mely sem a kiejesztésre, sem fogyasztásra nem alkalmas. Hogy ebből alkalmas lé váljon, a tulmagas savtartalmat csökkenteni, az alacsony cukortartalmat emelni kell. Az ugy történhet, hogy az egyesített lé minden literéhez két liter forralt és lehűtött vizet és az egész mennyiséghez 1—1,5 kg cukrot adunk. Így a lé, a ribizskemust már erjesztésre alkalmas lesz. Ezt a mustot oly üveg-, vagy fadénybe, ballonokba, hordókba fejtjük, melyeket erjesztőesővel láthatunk el. 18—20 fokos hőmérsékleten tartva a tartályokat, így zártan kiejert és abból alkoholtartalmú bor keletkezik. Az erjedés megszűnése után 2—3 hétre a seprőjéről lefejtjük a bort és teltent tartott zárt edényekben érni hagyjuk.

(Folytatjuk.)

A GYAPJU FELESÉGEI

A gyapju adásvételénél használatosak bizonyos kifejezések a gyapju feleségeinek jelzésére. Mintogy pedig az egyes feleségek ára is eltérő, e szakkifejezések közelről érdekelnek minden gyapjutermelő gazdát.

A **posztógyapju** csak 2—4 cm fűrt-hosszúságú, de nagyon finom (AAA—AAAA), sűrű göndörülésű, erősen zuzorodó. Ma már nehezen értekelhető; régebben a legértékesebb gyapjuféleség volt. A **szövetgyapju** ugyan csak 2—3 cm hosszú, de nem olyan finom (A—AA) és nem oly zuzorodó. Ez is esékely értékű feleség. A **fésűgyapju** 6—9 cm fűrt-hosszúságú, középfinom (AA—A/B), szilárd, jól nyújtható. Ma ezt lehet legjobb áron értékesíteni. A **bőrnygyapju** 10—20 százalékkal kevesebbet ér, mint az anyák gyapjuja, mert rövid. **Haslágyapju** a fejről, a hasról, a lábszárakról lenyirt gyapju. Ez feleannyit ér, mint a bundagyapju. **Vedlett gyapju:** beteg állatok bőréből levált bunda, mely rendszerint erőtlen és kuszált. **Börgyapju:** leölt juhok bőréből lenyirt fűrtök. Kevesebbet ér, mint az élő állatból lenyirt bundagyapju, mert fénytelen, nem teljes évi növesű. **Döggyapju:** elhullott juhok bőréből lenyirt gyapju. Még a börgyapjunál is kevesebbet ér. **Eretlen gyapju** az olyan, melyet nem 12, hanem 9—10 hónapig növekvésű szálak, tehát röviddebb szálak alkotnak. Rövidsége miatt csökken forgalmi ára.

Döntő tényező egy gyapjutétel áránál még a rendemét (ejtsd: randmán). Ez azt jelenti, hogy az állatból lenyirt zsiros, poros, sáros bundákból a kimosás után hány százalék tiszta gyapju lehet remélni. Az a gyapju tehát, melynek rendemeteje 40 százalék, az egyébként azonos minőségű (finomság, hosszúság stb.) mellett kétszerannyit ér, mint a 20 százalékos rendemetet mutató.

MILYEN BAROMFI-TERMÉKEK ÉRTEKESÍTHETŐK LEGJOBB ÁRON?

A piacra vitt tojás semmiesetre se legyen egy hétnél idősebb, sőt még nyárson ennyi se. Ne tartsuk addig se a tojást dohos vagy tulszáraz helyiségben, mert a tojás az idegen anyagok szagát átveszi és ki is szárad.

Télen óvni kell a tojást a nagy hidegtől is. A piacra a nagyobb és kifogástalanabb alaku tojásokat vigyük. Legjobb árat az olyan tojás ér el, mely teljesen friss, normális héju, tiszta, sértetlen és mosatlan, melynek légkamrája 5 mm-nél nem nagyobb, fehéreje átlátszó és rugalmasan szilárd, sárgája csak árnyékoltan látható, továbbá a tojás forgatásánál központi helyzetét megtartja és mentes minden rossz vagy idegen szagtól; az elsőrendű tojás súlya 65 gr legyen. Következő osztályba tartoznak 60—65 gr-os, utána következöbe az 55—60 gr-os, végül az utolsóba az 50—55 gr-os tojások.

A magyar tolnak jó hire van, mert fehér és ruganyos. A legnagyobb értéke a ludtollnak van. Legjobban keresik a második és harmadik tepsű nyári tollat, míg a hizott lud tolla kevésbé keresett, lévén ez csomosodó és szennyes. A fehérszínű a legértékesebb. Az aprópelyhű keresetlebb, mint a nagy pelyhű.

A libamáj értékemőri: a szin, a suly, az anyagminőség. A szin legyen fehér vagy aranyárga, esetleg rózsaszínű, de semmiesetre sem barna, vörösszürke vagy kékesfehér. A prima minőségű libamáj súlya — sziv nélkül — legalább 1/2 kg legyen. A libamáj legyen lágy tapintatú, nem kemény; legyen elég kövér, de azért ne legyen anyagának nagyobb része zsir (zsirmáj), mert ez sütés közben 50—60 százalékot veszít sulyából. A máj a lehető legfrissebb állapotban viendő a kereskedőhöz, hogy az mielőbb lehűthesse, majd a zsirtól gondosan megszabadítsa és szortirozva vihesse a francia vagy német piacra.

A POCKOK NAGYON ELSZAPORODTAK

A burgonyában, répában, később a kukoricában igen sok pocok garázdálkodott ezidén. Sok kárt okoztak később az őszi vetésekben, lucerna és heretüvekben. Ha a fagy és a hóolvadás meg nem ritkítja a veszedelmes rácsalók seregét, akkor a tavasszal nagy pusztításokat végeznek a szántón, szőlőben, kertben egyaránt. Ezért ismételtel felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a pocok irtását minden módon próbálják meg. Az irtás különféleképp történhetik. Kisebb területen vízzel való kiöntéssel vagy henehemiál egérfogók kihelyezésével, nagyobb területeken pedig mérgezővel. Ez utóbbit vagy eszközöljük, hogy szénkéneget öntünk a lyukba, majd rögtön betáposzuk, hogy a szénkéneg gáza ölje meg a lyuk lakóját, vagy pedig mérges (foszfid, arzén, sztrichnin, foszfor) porlúkat szórunk szét a pocok tartózkodási helyére.

Kenderázató tanfolyam Mezőhegyesen

A m. kir. iparügyi minisztérium 4530/IX/1939. sz. rendeletével Mezőhegyesen augusztus 7-től kezdődően 15 napos kenderázató tanfolyam megtartását engedélyezte.

A résztvevők díjmentes ellátásban részesülnek és utiköltségüket is megtérítik.

A háziipar, az utóbbi években fokozottabban jelentőséget nyert és különösképpen jelentősége van a kender háziipari feldolgozásának. Eppen ez a körülmény készítette a m. kir. iparügyi minisztériumot arra, hogy a tanfolyam megrendezésével módot adjon a kendertermesztők községek gazdáinak a kenderázatás gyakorlati ismereteinek elsajátítására.

A SZEGÉNYSEG KÖNYVE

A szegénység könyve
Csillag, mint a harmat.
A szegénység könyve
Csak befelé jajgat.

Csak befelé jajgat,
Nem más szívet marja.
A szegénység könyve
Főszikkad a Napba.

Összegyűl az Égben
A szegénység könyve.
S ebből lesz az Isten
Imádságos könyve.

Ezt lapozza mindig
Ha soka a Föld vetke...
A szegénység könyvet
Senki meg ne sértse!
Mindenki megértse!

MÓRA LÁSZLÓ.

KIS VASÁRNAP

PÖSZTÖRKE.

Irt: Mézes János

Mikor a Pösztorke még olyan icpici kislány volt, hogy a Bodri kutya nyakáig ért, Mariskának hívták. Akkor mondta az anyukájának, hogy ő nagyobb akar lenni, mint a Bodri.

— Hogyan lehet az, kislányom? — arj, míg megnősz.

— De én nem várok!
— Mit csináljak hát veled?
— Kössön pösztorékát a hajamba, anyuci...

Jót nevetett az anyja.

Leültette Mariskát a kis székre. Megfűsülte a haját. A feje tetején összefogott egy kis csomót, gyönyörű kék szalagot kötött rá, hogy egyenesen fölfelé tartsa és készen volt a pösztorke. Ez időtől a Mariska nagyobbak képzelte magát, mint a Bodri kutya.

Mariska nagyon szerette a tejet, vaját és a jó kenyeret, amivel anyukája reggel, déiben és este szívesen kínálgatta. Hadd egyék. Így történt, hogy egyszer csak pösztorke nélkül is nagyobb lett, mint a Bodri.

— Mondta is az anyukája:
— No, Mariska, levestük a pösztorékát.

— Miért, anyukám?
— Mert már nagyobb vagy a Bodrinál...

Mariska azonban hamar készen volt a felelettel:
— De a kisebb vagyok a Bocinál, hagyjuk még anyukám...

A pösztorke tehát megmaradt a fején, míg a Bocit is elkerülte.

Akkor megint le akarta venni anyukája a szalagot. Ő azonban újra könyörgött:

— Még ne, édesanyám. Most iskolába megyek. Én akarok lenni a legnagyobb az első osztályban.

Az édesanyja mosolygott és büszkén felkötötte a kislány pösztorékját. Kényesen tipteggett iskolába a kis Mariska. Magasan hordta a pösztorékját és titokban össze is mérte magát a kislányokkal. Hát bizony csakugyan ő volt köztük a legnagyobb, mert a pösztorékje még a Kovács Zsuzsánál is magasabb tette.

Hanem egyszer mégis nagyon leült a kedve. A kislányok észrevették a nagyravágását és elneveztek Pösztoréknek. Ez a név rajta is száradt. Emiatt panaszra is ment a tanító nénihez, aki megfeddte a csufolkodókat, de Mariskát sem dicsérte meg. Azt mondta:

— Az első osztályban nem az lesz én előttem a legnagyobb, akinek leghegyesebben áll a pösztorékja, hanem az, aki a legjobb bizonyítványt kapja.

Huj, de elszégyelte akkor magát a kis Mariska! Alig várta, hogy hazerjen és megkérje az anyukáját, hogy fűsülje le szépen a haját.

Hanem egy igen nagy haszna lett belőle: olyan szorgalmasan tanult, hogy a tanító néni egy-kettőre kimondta:

— Látod, Mariskám, most már én

mondom, hogy te vagy a legnagyobb az osztályban.

Minden játékban ő akart az első lenni. Ha lakodalmat játszottak, mindjárt ő volt a menyasszony. Ha Tündérországot, ő a tündérkirálynő. Ha Piroskát meg a faskaszt, ő a Piroška. A többi lányok ismerték már, engedték neki, de mosolyogtak is rajta és továbbra is Pösztoréknek hívták.

Egyszer aztán igen nagy esemény történt a kis Pösztorékéval. A mesekönyvét forgatta a hátsó udvarban. Ebben az udvarban laktak a baromfiak. Tömérdek tyúk, lud, kacsa, pulyka, páva meg miegyéb. Az apukája ferdész volt, hát annyi szárnyasfőző lakott ebben az udvarban, hogy annak se szeri, se száma.

Itt forgatta mesekönyvét a kis Mariska és olvasta a csudaszép tündérmeséket. És gyönyörködött bennük. Hanem valahányszor a tündérkirálynőről olvasott, mindig elszomorodott és busan mondta:

— Miért nem lehetek én is tündérkirálynő?...

Odamegy hozzá egy vöröstaraju búske kakas és résztvevően kérdi:

— Mi a bajod, kis gazdasszonyunk? — Jaj, nagy az én bajom, és édes kakasom.

— Mondd el nekem. Hátha segíthetek rajtad...

— Szeretnék tündérkirálynő lenni.

Hármat kapart a jobb lábával a kakas. Megcsillant a homok a sarkantujánál és olyan gyönyörű tündérlány termett az amuló Mariska előtt, hogy a legszebb mesében sincs olyan. Még a szivárvány hét színében sem. A kék hegyről folyó aranypatakban sem.

Mariskának még a mesekönyv is kiesett a kezéből a csudálkozás miatt.

(Folytatjuk)

Fejtörő:

Au izlés

Megfejtés: Augusztus.

A FALUSI OTTHON

ROVATVEZETŐ: KÁNYA TERÉZIA

A háziasszony augusztusi teendői

Már csak pár hét a nyár, használjuk ki tehát jól, nehogy az őszi munka idejére tulhalmozódjának gondjaink.

A *vászonneműk, csipkefűgöngyök felhárításáról* ne feledkezzünk meg. Az anyagot vízbeáztatva szétteregtjük a napon. Ha megszáradt, újra benedvesítjük s néhány napon át ismétljük ezt.

Ha sok friss tojásunk van, készítsünk belőle telire *tarhonyát és szarított téstánceműket*. A tarhonyát úgy készítjük, hogy a lisztet kevés sóval, vízzel és tojással kemény tésztavá gyurjuk, kézzel rostán keresztülyomkodjuk és napon megszáritjuk. Ugyanígy készíthetünk szarított levestésztát (kockát, metéltet) tojással vagy tojás nélkül is. A jól elkészített szarított tésztaemű hosszabb állás után is igen izletes és ha hirtelen kell ebédt készíteni, a háziasszony nagyon jó hasznát veszi.

Ne feledjük el azt sem, hogy néhány hét múlva *iskolába* kell küldeni a gyermekeket, nézzük tehát át és javítsuk meg a ruhaneműiket. Ha a tavasszal félretett ruhaneműt megnézzük, bizony könnyen meglepetés érhet bennünket: rövidék, szűkek lettek, a gyermek alaposan kinötte azokat. Egy kis igazítással, betoldással, más anyaggal való kombinálással, különösen a leánykák ruháit egy-kettőre újra használhatóvá tehetjük és milyen jó lesz kezesen elővenni, amikor szükség van rá.

Gondunk legyen rá, hogy a háznál levő *fakádak, hordók és dézsákban nyáron* át állandóan víz álljon, nehogy szétszáradjanak.

Készítsük elő a gyümölcs eltartására szolgáló *gyümölcskantrát* is. Az erre a célra kijelölt helyiséget megszeli ki és minden sűrűlő részét szódás vízzel sűröljük meg.

Az elraktározandó zöldségfélék elrakása előtt a pincét alaposan takarítsuk át. Aki teheti, a tüzelőfát nyáron szereze be, mert akkor jól megszárad s a fűtésnél, főzésnél nem lesz vele baj.

Gyümölcspálinkák készítése házilag

Szilvórium előállításához legelőször a cefrét kell elkészítenünk, 5 kg

szilvaizre 20 liter langyos vizet öntünk s azzal az izzalapos elkeverjük, hogy teljesen leoldódjék. Mikor már a cefre egyenletes sűrűségűvé vált, az erjedés gyors megindítására a kenyérsütésnél is használatos, közönséges sajtot élesztőt teszünk bele, 25 liter cefréhez 12 dekát számítva. Az erjedés szobahőmérsékleten, 24 óra alatt megy végre s utána a cefrét kisütözt kétser befőzve, 45—50 szeszfokra erősítjük.

Kajszibarack-pálinka. Tízliteres uborkás üveget háromnegyed részig megtöltünk nyers, átpasszirozott kajszibarackkal és a barackok felerészének összezsuzott magjával. Minden kilogramm gyümölcsre egy liter törkölyt, vagy alkoholt öntünk rá és ugyanannyiszor 7 deka cukrot teszünk az üvegbe. Ha tiszta alkohollal készítjük, negyedrész vizet keverhetünk bele. Az üveget ezután lefővő a napra állítjuk és mindaddig ott hagyjuk, míg az erjedés be nem fejeződik, amit abból láthatunk, hogy a gyümölcs leszáll az üveg fenekére. Akkor szitán átszűrjük, üvegekbe öntjük s jól bedugaszoljuk.

Baracklikör. Másfélkiló érett kajszibarackot nyersen átpasszirozunk és néhány darab összetört barackmaggal együtt szélesszáru uborkás-üvegbe tesszük. Ráöntünk 1 liter 96 fokos tiszta alkoholt és lekötve állni hagyjuk egy hétig, de naponként egyszer-kétszer felrázzuk. Egy hét múlva beleöntünk félliter friss tejet, vagy tejszínt s újra egy hétig állni hagyjuk a fenti módszer szerint. Ezután egy kiló cukorból félliter vízzel szirupot főzünk, lehűtve hozzáöntjük a szeszhez és egyheti állás után előbb szitán átszűrjük, majd dupla szűrőpapíron át palackokba töltjük. Minél később kezdjük fogyasztani, annál zamatosabb lesz.

Zöldfőzelékek, paprika és paradicsom aszalása

A frissen szedett *zöldbabot* megtisztítva, sós vízben, lecsa módjára kifőzzük, szitára rakva lecsurgatjuk, majd tüvel vékony zsinigere fűzve, szellős napos helyre kiakasztjuk. Mikor annyira megszáradt, hogy zörög, túllacsokban szellős helyre tesszük.

Használat előtt jól megmossuk és vízbe áztatjuk.

Hasonlóan járunk el a *zöldborsó* szárításánál is, csakhogy azt cukros sós vízben főzzük ki.

Paradicsomból a husosabb fajtákat válasszuk ki aszalásra. A paradicsomot megmossuk, gerezdekre vágjuk és forró sütőben, vagy kemencében teljesen kiszárítjuk. Az aszalt paradicsom nemcsak mártás- és paradicsomleves, de husleves és pörkölt készítésénél is igen jó szolgálatot tesz s egy-egy gerezd aszalt paradicsom a huslevesnek igen szép színt ad.

A *kelt gerezdekre* vágva, felsőleveleit eltávolítva, 70—75 fokos melegben egy-két órán át aszaljuk, a *paprikát* pedig vagy egészben, vagy magházától megtisztítva s cikkekre vágva, 4—5 órán keresztül.

Aranyszabályok

A méz sebek és gyulladós betegségek gyógyítására rendkívül alkalmas. Az erdélyi Szörénymegyében a gazdák szájfájós állataiknak mézes kenyeret adtak és azt tapasztalták, hogy a szájfájós állatok megbetegedése enyhül, a szájban lévő sebek gyógyultak és a nyálzás megszűnt. Ezt a tapasztalatot gyakorlatilag lehet hasznosítani.

Magyar konyha

Zöldleves. Forró sós vízbe beleöntünk 5 deka metélte vágott sóskát, kis fej salátát, néhány fiatal hagymát és 10—15 percig főzzük. 2 deci tejfelből 1—2 kanál liszttel habarást készítenk, föleresztjük a levessel és egyszer felforraltjuk. A levestálban elkeverünk egy tojássárgáját diónyi vajjal, beleteszünk maroknyi pirított zsemlyekockát és ráöntjük a forró levest.

Paradicsom zöldbab-főzelék. Egy kilogramm zöldbabot megtisztítva félbevágunk. Ugyanannyi kg piros paradicsomot forró vízbe dobunk, míg a héja megráncósodik és átörödjük. Világos rántást készítenk, azt felevesztjük a paradicsommal, majd kevés kúrral és sóval fűszerezük. A sűrű mártást ezután a puha babra öntjük és felfőzzük. Tálaláskor egy kanál tejfelt adunk hozzá.

Gombaszélet. Három tejbéztátot zsemlyét és 50 deka vajban párolt gombát husdaralón áthajunk. Összevagyítjuk három egész tojással, 3 deka zsemlyemorzssával, megszózzuk, kézzel szelleteket formálunk belőle. Lisztben, tojásban, morzsában megforgatjuk és forró zsírban hirtelen megsütjük.

IGAZGYÖNGYÖK

A költő és a madár akkor is dalol, ha jó kedve van, s akkor is, ha bánatos.

(Rákosi Jenő.)

Semmit se várj, akkor sohasem fogsz csalódní, vagy mindig kellemesen.

(Gregus Ágost.)

Akit a kötelesség vezet, az mindig biztosan halad.

* (Szechenyi István gróf.)

Ne fordulj másokhoz szánalomért. Akit megszánnak, azt legtöbbször meg is vetik.

* (Szechenyi István gróf.)

Hol sok a szó, ott kevés a tett.

(Szechenyi István gróf.)

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Epost, II. Olasz fasor 35. (safát ház)

Augusztus

6. VASÁRNAP

Ur színvált. Berta

7. HÉTFŐ

Kajetán, Ibolya

8. KEDD

Cirják, László

9. SZERDA

V. János, Emőd

10. CSÜTÖRTÖK

Lőrinc

11. PÉNTEK

Zsuzsanna, Tibor

12. SZOMBAT

Klára

szabadság zászló letörték Világosnál és a feltörekvő parasztság sorsa is megfeneklett. De Petőfi szelleme ma is itt izik. A harc ma sem ült el. Még „micsitt Kónán...”

Halhatatlan Petőfi! Lélekben le-térdelünk csillagos emlékek előtt és várdán várjuk, hogy előjön a mi országunk. Mert az nem lehet, hogy hiába éltél, hogy hiába haltál hősi halált ott, a becsült mezején, az imá-dott szabadságért.

Hisszük, hogy nagy és szabad lesz még a magyar!

Számadó Ernő

Vasárnap leplezik le Gárdonyi Géza szobrát szülőfalujában, Agárdon. Gárdonyi Géza szülőhelyén szobrot emeltek Gárdonyi Gézának. A bronzszobrot augusztus 6-án délelőtt 11 órakor fogják leleplezni ünneplés keretében. Az ünnepségre meghívott az irodalmi társaságokat.

Elfogtak egy gyilkos legényt. Né-hány nappal ezelőtt Prónaujfalván, a Hidas-kocsmá előtt háldokolva ta-láltak Takó Jenő 26 éves legényt. A szerencsétlen ember, akinek mellén hatalmas szurt seb volt, hamarosan meghalt. Gyilkosát, Patyi Benő 23 éves kiskunhalasi legényt a csendő-riök letartóztatták és a kalocsai ügyészségnek adták át.

Megünnepik a volt 48-asok Petőfi Sándor besorozásának századi évfordulóját. A cs. és kir. volt 48-as gyalogezred baj-társai Nagykanizsán szept. 10-én rendezik meg országos találkozójukat és ezrednap-jukat. Az egykori regimentben szolgált tudvalevően Petőfi Sándor is a „szar-gaptykés” ezred igen büszke örök a törté-nelmi emlékre. A bajtársi kör el is ha-tározta, hogy különös fényfelélemez meg Petőfi besorozásának századi év-fordulójáról s a rendezés, élén Paczor József nyugalmazott altábornaggyal, az ezred egykori parancsnokával már szék-szerű mozgalom kezdeményezték, hogy az ünnepség minél nagyobb sikerű legyen.

A vagyonváltás-buza ára. A pénzügyminiszter a vagyonváltás-ról szóló rendelete értelmében a mező-gazdasági ingatlanok vagyonváltá-sa fejében fizetendő buza árát a földmivelésügyi miniszterrel egyet-értőleg ezévi augusztus hónapra mé-termátszánként husz pengőben állapí-totta meg.

Szekernek rohant a motorkerékpár: egyik utasa szörnyethalt. A budatétényi országúton egy motorkerékpár meg akarta előzni az előtte haladó kocsit, de rosszul vette a kanyart és nekifutott a szekernak. A motorkerékpár utasai közül az egyik a helyszínre meghalt, a másikat, Terebi János bűdossegédet a men-tők hátkolva vitték az Új Szem János-kórház sebészeti osztályára.

Kárpátaljai aratómunkások az Al-földön. A kunszentmiklósi határban lévő peszteradaci uradalomban 50 pár kárpátaljai magyar-orosz munkás aratott. Az egyhónapi munkát most fejezték be és ebből az alkalomból a környékbeli kiskun munkások ünnep-szerű keretében bucsúztatták őket. Mint mondták, husz év óta először lesz olyan télük, hogy nem éheznek.

Festett vizet árultak málna- és citrom-zörp helyett. Szentesen vásár közben a tisztiorvos észrevette, hogy egy rosszul öltözött ember gyanús folyadékot árul málna- és citromzörp néven. A tisztiorvos megvizsgálta az árukat és kiderült, hogy közönséges vörös- és sárgafesték volt az üvegekben. A vizsgálat megindult.

Majdnem halálos szerencsétlen-ség történt egy „életmű” filmfelvé-tel közben. Németországban, a Keleti tengeren készíti a Tobis film-gyártó cég „Az utolsó figyelmeztetés” című film felvételeit. A filmfel-vétel katonai repülőgépek közremű-ködésével történt. A katonai repülő-gépekről bombákat dobtak le. Az egyik bomba közvetlenül a filmszín-eszék gözöse mellett robbant fel és nagy éket vágott a hajó első részébe. A 2000 tonnás gőzös azonnal oldalra fordult. A filmrészasságok, közöttük Emil Jannings, Werner Krauss, Josef Siebert és több más filmszín-eszt egy másik hajó vette fel fedél-zetere.

Huszonöt élő gyermek egy csalá-d-ban. A Kárpátalja területére elren-delt népszámlálás és mezőgazdasági összeírás eredményeinek összesítése legalább két-három hónapot vesz ugyan még igénybe, s ezután kerül csak sor a végleges adatok nyilvános-ságra hozatalára. Annyi azonban már most is megállapítható, hogy az általában szaporafajának és sokgyer-mekesnek ismert ruszinság között is a rekordot az az uszok-körzeti ruszin házaspár tartja, akinek 25 élő gyer-meke van.

A koldusszony kincses kosara. A fő-városi Rózsák-terén virágáros nőikére figyelt föl a rendőr. Amikor megszo-lította, az anyóka összerendezte, mintha valamit rejtegetne a kosarában. A rendőr előlálította az előjáróságra. Ott tünt ki, hogy a kosara tartalma jóval többet ér, mint a néhány virágcsokor, amely meg-töltötte. 30 darab 100 pengős, négy da-rab 10 pengős, egy ötpengős, 54 darab 1 pengős volt benne, 8 egy 100 pengő-ről és egy 400 pengő-ről kiállított takarék-könyv. Azt is megállapították közben a nőnikéről, hogy koszegelyből él és az előjáróságot tartja el. Később az is kide-rült, hogy cipőjében és ruhájának rejtett helyein arany és ezüst ékszereket rejt-gejt. Igazoltatása után kitűdött, hogy neve özv. Hartmann Vilmosné, született Waldmann Róza, kora 75 év. Mivel sem-mi terhelő adat nem merült fel ellene, a rendőrségről elbocsátották. A hatóság-i ellátást azonban megvonták tőle, ami helyes is, mert valóban sokan vannak, akik jobban rászorulnak, mint a kopott virágáros nőike a kincses kosarával a arany- és ezüst ékszereivel.

Franciaországban lesz a legköze-lebbi cserkész világtáborozás. Az öregekcserek ezen a nyáron Skó-ciában táboroztak. Ott tartotta érte-kelést a nemzetközi bizottság, amely a hivatalosan nagyon elfoglalt Tekei Pál gróf, magyar miniszterelnök hely-ére a héttágu legfőbb vezetésébe Papp Antal dr. ny. államtitkár, a magyar cserkészszövetség országos elnöke választotta meg. A bizottság elnöke Gusztáv Adolf svéd királyi herceg. Egyben azt is elhatározták, hogy 1941-ben Franciaországban ren-dezik meg a cserkész világtáborozás-t.

Egy garáda legény összeszukkálta a pincért Gyáljoshalmán. Erdei P. Imre a község egyik kocsmájában szórakozott. Mikor már erősen ittas lett, Király Ist-ván pincér nem akart neki tovább italt adni. Erdei erre előrúgta bicikliját és a pincért hat helyen összeszukkálta, majd elmenekült. A csendőrség közei.

A megvadult lovak önkényuralmá-t az autót. A balatonai műúton Erd község közelében különös gépkocsibaleset történt. Pulay István operanékes vadonatúj gépkocsiján a Balaton felé tartott. Amikor Erd községgel egyvonalba ért, egy szem-bejövő szekér lovai megvadultak és nekirohantak az autónak. Pulay azonnal megállította a kocsit és így a nagyobb szerencsétlenséget megelő-zte, a lovak azonban felággakod-tak és nekítámadtak a kocsinak. Pa-táikkal bezúrták a hűtőszekrényt és a motorház tetjét. A szekér rudja Pulay arcán és mellén súlyosan meg-sebesítette, a kocsiában ülő Kruppa Mihály birtokos és Cséh Béla tiszt-viselő a lovak patáitól szenvedett sér-üléseket. Mindhármukat kórházba szállították.

Az ócska butor títka. Deris kis mesé-nek is bellik a kis történet, amelyet az angol lapok közölnek: Flood Mária li-vepooli asszony rokonnához költözve, minden butorát magával vitte, egy titk-ot, régi karosszék kivételével, amelytől régi lakásában hagyott hátra, miután ócskasága miatt még a házálo öregeinek sem kellett. Derek Cassidy tízeves-flűcsés az úres házában bocsájtó játszva, vizsgálni kezdte a régi karosszékot és lyukas ülésében papírsomagot talált a löszörtökös között. A csomag 5240 pengő értékű bankjegyet tartalmazott. Ha mese volna, ez a tanulságos fízetétnék hozzá: becsújtuk meg ócska butorainkat!

A borsmentalevél új ára. A föld-művelésügyi miniszter módosította a szárított borsmentalevél ezévi be-váltási árát. Eszerint az I. rendű aru minimális beváltási ára 1.95 P, a II. rendűé 1.65 P.

Jó hangzseren látszanak a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón Reményi országos híri hangzseretelen vásárolhat: Budapest, VI.15. Király-utca 58-60. Kerjén díjmentes. 51. számú árjegyzék.

Elégett százötven ezer szál gyufa. A Magyar Általános Gyufapiari Rt. Buda-fok, Fehérvári-ut 22. szám alatti gyár-telepén pénteken délután könnyen ve-rezhető válható tűz keletkezett s ennek során három munkás súlyos égési sebeket szenvedett. Az ügyszervezett szárítóbán 150.000 szál gyufát helyeztek el. Ellenő-zés közben kifulladás 10.000 szál gyufa s etől lángot fogott az egész szekony. A gyár házi tisztjait és a munkások leg-megjobb öltözköztelkeikkel látták a tűz elfojtásához s rövid idő alatt sikerült az azt eloltani úgy, hogy mire a budafoki tisztok a helyszínre érkeztek, már semmi dolgot sem akadt. A kár jelen-legesen, mert csak a gyufaszálak ég-tek el.

SPORTHIREK

A Középeurópai Kupa sorsa eldőlt. A második mérkőzés 2:2 eredménye után

az Ujpest a Kupa győztese 6:3 arányban.

Most már kétszételen, hogy ezidőze-rint az Ujpest az erősebb csapat, s megeredmelen nemzeti bajnok és kupagyőztes. De az is bizonyos, hogy a Ferencvárost a két mérkőzésen el-kerülte a szereps. A második talál-kozás első félidőjén már majdnem be-hozta az Ujpest előnyét, akkor össze-roppant s ellenfele legyűrte.

Julius 30-án tartották meg a magy-ar törvívó bajnokságot. Igen iz-galmas és változatos küzdelem után Gerevich verekedte ki a bajnokságot.

Ugyanezen a napon zajlott le a margitszigeti pesti Duma-gyűlés a harmadik magyar-angol evezős-viadal is. A magyar színek viselői győztek és végleg bírtokukba vették a Moszkói Angol-klubtársasági elnök által felajánlott serleget. Hét ver-senyből a magyarok négy győzelmet arattak.

Magyarország vezet a doctincheni Horthy-kupa tornán is. Magyarország az Olaszország elleni mérkőzésben 4:3 arányban győzött. Hátra vannak azonban legulsyosabb ellenfeleink, a németek.

Lapunk zártkörű értesülünk, hogy vízipóló csapatunk 2:1-es vereséget szenvedett a németektől. Ezzel a helyzettel lényegesen megváltozott. Érdekes kísérletről számolhatunk be az olimpiai játékokra készülő magy-ar vitorlázó repülő teljelményével kapcsolatban.

Négy vitorlázó gép zárt cso-portban Szolnokról Budaörsre repült.

Egy gép Cegléd környékén kényszer-leszállást végzett, de előtte 2500 mé-teres magasságot ért el, ami vilá-gviszonylatban is nagyszerű eredmé-ny.

Éles nagy felnyéllyel győzött a Bu-dapest Balatonszéplak közötti ország-úti kerékpárversenyen. A 105 km-es távot 2 óra 57 per 15 mp alatt tette meg. A Balatonfüred és Siófok közötti Balatonátúzó verseny győztese Pá-lók. Ideje: 4 óra 02 p. 15 mp. A hölgyek versenyében Molnár Magda győzött 4 óra 09 p. 24 mp-es idővel.

Tömegirtásra rendellen Radikál patkányirtó konzervet.

biztos hatású garatunk!

3 doboz P 2.70
5 doboz 4.30
10 doboz 8.20

STANDARD Bpest
I.V. Kossuth L.u. 12
Telefon: 18-05-83.

Éi még Petőfi...

1939 július 31-én volt kilencven esztendője, hogy a magyar szabadság lánglelkű énekese hősi halált halt a fejéregyházi csalátlében. Egyetlen nagy, a magyar eget átfogó villám volt ez az élet, mely csodamódon teljes tündöklésében fennragyog ma is. Olyan történet ez, mint a mondabeli héroszok és istenek szent regéje. Azt sem tudjuk pontosan, hol született, csak egyszer feltűnő láttuk szörnyű-ség fényét, hallottuk a megrendült világ robbanás titáni énekét s a zsarnokság ellen induló szabadság bátor fiai között elnyelte a csoda, a megdicsőülés. Eltűnt, mint Álmos vezér a csillagos égi útnán és fény-lelke fenn ragyog a magyar ég se-tőlő boltozatán mindörökké.

... Petőfi Sándor parasztköltő egyszerű az idők teljén felgyalogolt Pestre egy kötetnyi verssel a hóna alatt... Így kezdődött. Ahogy ő mondja: mezziláb lépett be a muzsák megszentelt csarnokába. A konyhó küldte őt, mint Krisztust a jászol, az istálló, hogy bizonyoságot legyen Arról, aki küldte, hogy szédalolja nagyszerű életét a paloták alatt, hogy fértáza bilincses nemzetét. A Pálva-kávéház szabadszelleme fiataljai között találjuk Petőfit. A lobogó táltos-ivadék csakhamar az ifjúság vezérévé küzdi fel magát és bátor verseivel kockára teszi személyi szabadságát és nem egyszer tán életét. Mert a zsar-nokság éber volt. Kegyetlenül csapott le a szabadságnak még az árnyékára is. Petőfi trigy ellenfelek és letkes rajongók vették körül. De a kocka el volt vetve. A sors elindult. Petőfi „almadozó ifjak közé társult” és lelke kibontoztá zászlója forradalomra hívta az elnyomott parasztságot és vele együtt a nemzetet. Igcn: a forradalom nem a nemzetörök, nem a forradalom sereg fellépésével, de Petőfi verseivel kezdődött. Ő vitta meg a szellem síkján az ezmet harcot, a felkérkezessen az a magasztosan dicső nap, amikor Petőfi a forradalmi tömeg élén a Hechenast nyomdába tört és ott rátette kezét a sájtóra és azt mondotta: „A felséges nép nevében lefoglalom!” És a szabadság első drága hírhöz feccét, a szabad sajtó termékei kiözlöltek az emberszűri közé. Beszenyi fellépésével elindult francia szellemű irodalmi és irodalompolitikai küzdelem magyarra lett és teljesült. Petőfi ántudatosán írta népdalstílusú, de erőteljes verseit, mert mint mondotta: „Ha egy nép az irodalomban és művészetben urrá lett, közel van ahhoz, hogy politikai hatalomra törjön.” Így is történt. Es milyen kegyes volt hozzá az Ég, hogy a végét nem engedte meglátni. Elbuk-tak a hős szökös szerint és győzött az állati erő, a barbár, a szarjok. A

Rövid
történet

Öregmama

Irta: Békeffi József

Kistóthot arról lehet megismerni, hogy egy szabályos tölgyfalevelet hord az állán. A tölgyfalevél égési sebélye maradványa, nem csunya, éppen csak hogy a bőr színe egy árnyalattal világosabb, mint arca többi részén. Becsületese család neve csak Tóth és mégis csak Kistóthnak hívják mindenütt. Ez onnan van, amikor még Miskát Misinek szólították, olyan apró emberke volt, hogy az iskola padjától alig látszott ki. Ma már középmetri ember, de a Kistóth név úgy hozzáragadt, mint állához a tölgyfalevél.

Nem is származott semmi hiba Kistóth eme fogyatkozásából. Szorgalmas, becsületese ember volt egész életében, ma is az. Nem vitte ugyan sokra: tervtársas egy nagy gépgyárban. De kelle-e ennél több egy Kistóth Miskának?

Mondom, rendes ember a mi tervtársasunk. Megbecsülék otthon is, meg a gyárban is. Hát hogy nem rajongnak érte? Istenem! Nem lehet mindenki a sors kegyeltje. Van, aki miniszter lesz; van, aki híres művész; van, aki a nyakára kapja a tölgyfalevelet; a mi Kistóthunk csak az állára kapta: ezzel kárpótolta a sors mindenét, ami elmaradt.

De ezt csak mi mondjuk. A tervtársasnak nem hiányzik semmi, de semmi a világon. Itt van például élet-párja, aki hűséges és jó feleség. Itt vannak a gyermekei: Irmus, aki kereskedelmi diplomával a zsebében harisnyát árul egy nagy üzletben, és Róbert, aki a reáliskola elvégzése után az államvasutakhoz került mint fékező. Két szőfagodó gyerek. Aztán itt van az asszony édesanyja: az öregmama, aki — mi tagadás! — még a feleségénél is gyermekeinél is jobban szereti Kistóthot.

Különb is az öregmama a legemberibb ember az egész házában. Minden veszekedést, viszályt — mert hisz az ilyesmi elkerülhetetlen a családban — az ő anyagi jósa, édes ravaszága és egyszerű bölcsessége sikk el. Ha baj, betegség fordul elő, akkor is az öregasszony löt-fut, orvost hív, ápol, gyógyteát főz, vizet melegít a borogatáshoz, vagy jeget szerez. Ez ha véletlenül hiányzik a pénz a háznál, mert ez is előfordul néha, akkor az öregmama besurran a cselédszobába, az ő külön birodalma. Előkotor valamit a szekrény mélyéből, kicsit sajnálja, egyszer-kétszer reszkető ujjal megmólgatja a zálogháza itélt tárgyat: az anyjától örökölt emáldiszes aranyórá, az antik brostút, a rubin-köves karkötőt, a divatja mult fülönfüggőt, vagy — uram Isten! — az ötven éve őrzött gyémántköves eljegyzési gyűrűt. Aztán percekre eltűnik hazulról és már itt a pénz. Soha nem mondja honnan, kitől szerezte, csak van. A család arra gondol, hogy az öregmamanak titkolt pénze van a takarékbán. Néha még bosszantják is vele.

Irmus moziba készül és kiderül, hogy nincs rá pénze. Megsimogatja az öregmama kezét, megcsókolja ezer ráncos árkkolt arcát s a magamostól habfehér zsebkendő sücskéből előjön a pengőseke. Megtörténik, hogy Kistóthnak elfogy a zsebében. Nem jut szivarra a vasárnapi ebéd után. Az öregmama térül-fordul és megszerzi vejének a sárgaszínű kuba-szivart.

Az öregmama szavát hetekig nem hallják. A konyhán mindig rend van. Irmus legtöbbször szanaszét hagyja a ruháit, az is helyére sétál. Róbertnek mindig fogozó a cipője. A tervtársas még sohasem kísért el a gyárban. Ezt mind az öregmama csinálja. De most nem erről van szó.

Kistóth hetek óta nyugtalan. Vár valamit. Készül valamine. Az öregmamanak tűnik fel veje szokatlan

lelkiállapota. Amint az ebédnél ül, oldalt pillant és figyel a vejét. Az tekintetét egy távoli pontra, mondjuk, a semmire mereszti, vagy minden ok nélkül megáll kezében a kánnál, vagy — ami még jellemzőbb Kistóth lelkiállapotára — meg-meg-rándul állán a tölgyfalevél.

— Szentucosé! — gondolja az öregmama — ennek az embernek valami baja van.

— Mi lelt, édes fiam? — fordult hozzá egy este.

Kistóth belevörösödik az izgalomba. Meg kell vallania. Ugyis egy-kettőre itt a nagy nap.

— Mama, jövő kedden, azaz tizen-nyolcadikán, lesz huszonöt esztendője, hogy a gyár szolgálatába léptem.

Az öregmama nem érti, miért olyan fontos vejének ez a dátum.

— Nagy dolog az ilyesmi. Multkor Marosi igazgató ur jubilált. Nagy ünnepséget rendeztek a tiszteletére.

— Derék ember vagy, fiam! — motyogja zavartan az öregmama. — Büszke vagyok reád — igyekszik a szavak mögé rejteni gondolatait.

Kis pont az ő veje a nagy gyárban. Jelentéktelen valaki, akivel nem igen törődnek. De ezt nem mondhatja meg.

Kistóth értésére adta mindenkinek, akinek erről illik tudnia. Bejelentette a főmérnöknek. Tiszteletteljes tudomására hozta a személyzeti igazgatónak. A cégvezető is értesült róla. Ezek bizonyosan kötelességszerűen jelentik a vezérnek, gondolta a tervtársas. Ó nem zavarhatja személyes ügyeivel a méltóságos urat.

Eljött a nagy nap. Ez is olyan volt, mint a többi. Kistóthnak nem gratulált senki. Bankettet sem rendeztek tiszteletére. Még Síkei bácsi, az igazgatószázi altiszt, sem tisztelte meg szerencsükivánataival.

Fájt is a melózás Kistóthnak. Sajgott a szíve egész délután. Nem kényeztette el az élet eddig sem, de egy kis elismerés, egy cseppnyi köszönet a munkában eltöltött huszonöt esztendőért nagyon jól eset volna neki.

Igy esett a gyárban. Otthon sem volt másként. A gyerekek éppen úgy viselkedtek, mint máskor. Az asszony semmi fontos-ságot nem tulajdonított az esetnek. Őszintén szölvá, az öregmama is megfélekedett a jubileumról. Csak dőlben jutott eszébe, amikor veje sötét és elborult tekintetét észre-vette.

Miska szótlanul ette az egyszerű ebédet. Utána szokottnál előbb kelt fel az asztaltól.

— Sürgős munkám van a gyárban — mondotta kifogásképpen és el-sietett hazulról.

Délután, a gyárból kijövet, nem ment haza. Céltalanul kószált az utcán. Most, életében először érezte, hogy ő mennyire nem számít ezen a világon és hogy őt még otthon sem szeretik.

Nyolc óra után vetődött haza. Véletlenül Róbert nem volt szolgálatban s így együtt volt a család. Az ebédnél az ünnepi alkalomhoz illően terítették: fehér damasztabrosz-szal, a nászajándékul kapott ezüst evőeszközökkel és csiszolt poharakkal. A tölgyfalevél meg is remegett Kistóth állán a meglepetéstől. Irmus kerek kis szónoklatot mondott el az apák minaképpérül, Róbert meghatódott hangon dadogott valamit a kötelességtudó polgárról. Felesége megölelte s megcsókolta.

Az öregmama fogatlan szája párszor szóra nyílt, de mégse mondott semmit. Csak állt a szoba sarkában szerényen, mintha ott sem lenne.

Miska szeméből akkor pottyant ki az első könnyesepp, amikor felfedezte az asztalra készített britannika-

szivarokat. Az öregmama akkor már nem volt a szobában. Kisurrant a konyhába. Miska magánkiült volt az örömtől.

— Ezt is! — lelkesedett a boros-üvegeket megpillantva.

Ekkor jött be az öregmama a párolgótálal.

— Nahát! — kiáltott fel Miska átszellemülten. — Pulyka!... Nahát!... Milyen aranyosak vagytok!

Az asztalhoz ültek. Az asszony szétszórtotta a sültet.

— Ezt nem gondoltam. Erre nem számítottam — hebegte Kistóth. — De honnan volt ennyi pénzetek?

Az öregmama mindenkét megelőzve felelt:

— Ugyan honnan? Gyerekeid spórolták össze. Hónapok óta számítottak erre a nagy napra.

Ugyan ki merete volna meghazudtolni az öregmamát. A felvilágosítás kétségtelenül meglepő volt és meleg lett tőle az apa szíve. Felállt. Kissé felszöge, de mindenesetre unepélyesen mondta:

— Tudtam, mindig állítottam, hogy nincs még két ilyen aranyosívű gyerek a világon! — fölemelte a poharát s kiitta. — Éltessen benneteket a jó Isten!

Ekkor hozzájuk ment, megölelte s megcsókolta őket.

Ekkor meg az öregmama szeméből pottyant ki az első könnyesepp. A második tán — az eljegyzési gyűrű miatt hullott a fehér damasztterítőre.

A meggyorsított út

Réthy Mihály és Szigeti József a Nemzeti Színház színészei voltak. Egyszer nagyobb társaságban kirándultak a budai hegyek közé. A régi vámnál a hatalmas termetű Szigeti leült és azt mondta, hogy estének előtte tovább nem megy a Szent Kleofásnak se.

Réthy hátrahőköl: — Estének előtte? Fogadok kenddel egy átalag budai vörösbe, hogy egy órán belül fönt leszünk a Kalapos-teleken. Olyan frissen, mint a nyul.

— Azt szeretném látni, csem-uram!

— Áll a fogadás? — kérdezte Réthy.

— Akár két átlagba is!

A kistermetű Réthy kivett a zsebéből egy retentő nagy kétsövű pisztolyt s odaélt a finácok ablaka alá.

— Indul kend, vagy nem indul?

Szigeti oda se nézett, csak unottan dörögte:

— Maradok, csem!

A következő pillanatban olyan két durranás hallatszott, hogy a levegő is reszketett bele. Réthy beleduplázott a Bach-finácok ablakába.

No, nem kellett a társaságban senkinek sem magyarázni, hogy merre vegye az utját. Retentő fegyvertalalom volt abban az időben. S ha kézrekerülnek, biztosan valamelyik börtön mélyén térnek magukhoz, ha nem az akasztófa alatt.

Ugy eltűnt az egész társaság, mint a kámför. Térdenszusza, négykézláb, a bokrok alatt igyekeztek minél messzebbre a váltól. Egy óra sem telt bele s a Kalapos-teleken voltak.

Szigeti szuszogott, mint az ösbőlény s ivott, mint a gödény a budai vörös-ből, amelyet ő fizetett.

S végül nem is haragudott Réthyre, amikor ugratta:

— No, fölért-c kend egy óra alatt?

— No, Pista, mert jót cselekedtél, nekem adom ezt a fényes, vadonatuji tizfillérest.

— Bácsi kérem, sokkal jobban szeretnék egy használt ötvenfillérest.

A mi költőink

BARNALEGÉNY

Bekopogtat még hozzád is
Egykor majd a bánat.
Sok almatlan éjszakakon
Vigaszt nem találsz majd.

Eszedbejút az a kislány,
Kit szeretted régen;
Kit elhagytál hazug csökört,
Hazug ölelésért

BarnaLEGÉNY hogyha egykor
Rádtalal a bánat,
Gyere hozzám szeretettel,
Mindig visszavárlak.

Megböcsét majd az a kislány,
Kit szeretted régen,
Kit elhagytál hazug csökört,
Hazug ölelésért.

IFJ. ZALAI AMBRUS (Sarkad)

HOLDVILÁGOS ÉJSZAKÁKON

Holdvilágos éjszakakon
Muzsikál a szél.

Kökönyzemu barna kislány
Hej, Te sokszé felj!

Itt csavargok fájo szívvel
Ablakod előtt,

Vigyázok az álmaidra
Ugy, mint azelőtt.

Az én szívem minden percben
Csak érted dobog,

Tudom azt, hogy Te is szeretsz,
Csak letagadod.

IFJ. KUPÁN JÁNOS (Budapest)

HA MEGSZÓLAL A KÜRT

Mint anyaföldből tavaszkor a füvek,
Ugy törnek elő bensőmből az erők
Sajtlebenzen, világot rengetően.
Itt akarom győzni, elérjéni őket,
De nem bírom, mert ez valami más,
Sokkal erősebb győngye vállaimnál

Szólásra nyitják erővel is számat,
Folyton csak azt harsogják fülemben:
Menj ki a világba, s mutasd meg, ki
vagy Te.

Mutasd meg, hogy különb vagy, mint
a másik,

Hogy él szivedben a magyar erő,
Mely minden más érzést pehelyként
elsöpör.

BARTÓK ERNŐ ELEMÉR
(Szeps)

Találja ki!

V	V	S	=	Fém
V	—	L	=	Simit
V	—	R	=	Nem siet
V	—	S	=	Nem falu
V	—	T	=	Sinen jár
V	—	K	=	Nem lát
	P			

Ha a meghatározásoknak megfelelő szavakat leírjuk, azután a közező betűket fentről lefelé a V-től a P-ig leírjuk, egy új szót kapunk. Ezt kell beküldeni.

A Találja ki! eredményét a 35-ik számban tesszük közzé.

A 29-ik számban közölt Találja ki! megfejtése a következő:

Mindenkit vár Budapest
Szent István hetében!

Beérkezett hasznonyolc helyes, két hibás megfejtés. Könyvjutalmat küldünk

Kepes Kálmán (KaloCSA),
Felleji József (KomaRÓM)

clófizezőnk címére.

Mütrágya-árak

Superfoszfát

A superfoszfát mütrágya legmagasabb fogyasztói ára, 17 százalékos vízben oldható foszforsavtartalom mellett (P.O.) 100 kg-ként a következő:

- 1. Legnagyobb 100 q-nak egy állomásra történő szállítása esetén: jutazsákban . . . . . P 9.42 papírzsákban . . . . . „ 9.05 ömlesztve . . . . . „ 8.45
2. 100 q-nál kisebb, de legalább 50 q-nak egy állomásra történő szállítása esetén: jutazsákban . . . . . P 9.95 papírzsákban . . . . . „ 9.55 ömlesztve . . . . . „ 8.95
3. 50 q-nál kisebb mennyiség szállítása esetén: jutazsákban . . . . . P 9.45 papírzsákban . . . . . „ 9.05

Az 1. és 2. pontban megállapított árak helyt bérmentve, érkezési vagon, az ország bármely vasúti állomása; a 3. pontban megállapított árak helyt gyári feladólállomásra, vagonban rakva értendők. Az árakban a forgalmiadóváltás és csomagolás értéke benne foglaltatik.

Amennyiben a szállított superfoszfát mütrágya vízben oldható foszforsavtartalmát az ármegállapítás alapjául szolgáló 17 százaléktól 0.4 százalékpont meghaladóan eltér, a különböt minden egytized százalékaért az 1., 2., 3. pontokban megállapított árakat alapulvéve, 100 kg superfoszfátként 4.4 fillér levonásnak, illetőleg térítésnek van helye.

A superfoszfát mütrágyát előállító gyárak vidéki bizományi raktáraiból történő szállítása esetén az egalizált 17 százalékos foszforsav tartalmu mütrágya árát jutazsákban csomagolva, adóváltással együtt helyt vidéki bizományi raktár 100 kg-ként 10.15 pengőben állapított meg.

Kálisók

- 100 kg 40%-os kálisó 150 q-ás vagonban, ömlesztve P 12.50
100 q-ás vagonban, ömlesztve „ 12.70
100 kg 50%-os kénsav káli 150 q-ás vagonban, ömlesztve „ 16.75
100 q-ás vagonban, ömlesztve „ 16.95
1 db 100 kg-os jutazsák ára „ 1.-
Fenti árak ömlesztve, ab bármely állomás értendő!

Raktárról, kicsinyben való átvételénél: 100 kg 40%-os kálisó zsákkal együtt . . . . . P 14.70
100 kg kénsavas káli, zsákkal együtt . . . . . „ 19.-

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

J. L. Magyarzerdehely. A versekből - amint sor került rájuk - közlünk. - M. V. Nagyörkényi. Verseinek sorát ejtjük. - Sz. A. Nyíregyháza. Küldjék meg néhány verset; ezek még nem elég érteket. - Ifj. T. P. Kardoskut. Verseiből közlünk. - R. F. Mátrászfölves. Verseiből közlünk. Levélét nagy érdeklődéssel olvastuk - K. Gy. Szombathely. Válogatunk belőlük. - R. L. Kardoskut. Verseiből közlünk.

VASÁRÉSPIAC

Készárúpiac. Újüzem: tiszavideki és kisalföldi 77 kg-os 19.50-19.70, 78 kg-os 19.70-19.90, 79 kg-os 19.90-20.10, 80 kg-os 20.20-20.40, felsőtiszai 77 kg-os 19.40-19.65, 78 kg-os 19.90-19.85, 79 kg-os 19.80-20.05, 80 kg-os 19.90-20.15, dunahíziaközli 77 kg-os 19.40-19.65, 78 kg-os 19.60-19.85, 79 kg-os 19.80-20.05, 80 kg-os 19.90-20.15, fejmegyei 77 kg-os 19.50-19.70, 78 kg-os 19.70-19.90, 79 kg-os 19.90-20.10, 80 kg-os 20.20-20.40, dunántúli 77 kg-os 19.50-19.70, 78 kg-os 19.70-19.90, 79 kg-os 19.90-20.10, 80 kg-os 20.20-20.40, újvárosi pestvári 14.30-14.40, más sárga. 14.40-14.60; újvárosi mátyásfalvi 16.25-16.50, középminőségű 15.75-16.20; szob középminőségű 15.75-18.10; tengeri dunántúli 18.05-18.15 pengő métermázsnként.

Hafaridősipec. Rossz októberre 15.16-15.18; márciusra 16.03-16.05; tengeri augusztusra 18.20-18.28; szeptemberre 18.30-18.31 pengő métermázsnként.

Magpiac. Árak helyt vidéki vasútiállomáson minőség szerint 100 kg-ként: bíborhere 60-67, szőszöbűkikőny 41-43, repec (olgyári paritás) 45-47-25-25, Viktóriaborsó 16.50-17.50, expresszorsó 16.50-17.25, csillagfürt, fehér laposmagyu 12.75-13.25, uradalmi kék mák budapesti paritásban 92-93 pengő.

Abaktakarmány. Árak métermázsnként kicsinyben Budapesten: árpkorpa 14.60, borsóhéj 18, buzakorpa 13.70-14.20, búzatakarmányliszt 15.50-16, napraforgómag 14.50, kókuszmag 13.70-14.25, repecmag 11-11.50, lenmag 10.50-11.50, szárított répaszlet 12.50, rozskorpa 13.50, melasz 10, haliszt 45 pengő.

Takarmány. Árak métermázsnként pengőben: Réti széna Ia új 6.50-6.60, IIa új 3.50-6, mutharszéna 6.20, lucernaszéna 8.20-9, zabosbikkonyiszéna 6-7, rozszalma 3.30-3.60.

Borjú. Árjegyzés élőszuliban: Ia 80-85, IIa 72-78, IIIa 50-70 fillér kg-ként. Tenyészmárhák és jármosókörök. Árak: Ia beföldi jármosókör (tarka) és beállítatlanul való 51-58, Ia beföldi jármosókör (fehér) és beállítatlanul való 58-65, 1 1/2 éves íszó 45-55, 1 1/2 éves tinó 48-55, fiatal friss fejős tehén 75-95 fillér kg-ként.

Vágómarha. Árjegyzés élőszuliban: Bika, tarka, extrém 65, Ia 60-63, IIa 50-59, IIIa 34-48, ökör, magyar, IIa 54, IIIa 34, tarka, Ia 74, IIa 50-63, IIIa 38-47, tehén, tarka, extrém 74, Ia 64-70, IIa 48-62, IIIa 34-47, bi, vize, 23-44, növendék 38-65, kicsontozni való 21-32 fillér kg-ként.

Juh. Különbűnek megfelelően a fiatal ürű darabonként 59 kg szuliban 44-48, Ia fiatal bárány, páronként legalább 80 kg szuliban 50-55 fillér kg-ként, etetésidő után gazdaságban mászálva, 3 kg szulylevönással.

Ló. Árak: estkö 125-150, könnyebb kocsiló (hintós és jukker, stb.) 620, igaz kocsiló (nehéz nyugati fajta) 350-750, igaz kocsiló (könnyű nyugati fajta) 300-550, számar 65-100, alárendelt ló 40-80, vágólo 25-290 pengő.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiacon: Marhabőr minden szuliban, magyar 105, tarka 115, bivalyos 55, borjúbőr, hosszú lábbal 140-150, rövid lábba borjúbőr 150-160, magaspajbas bírbőr 50-60, báránybőr 70-80 fillér zöld szuliban kg-ként.

Gyapjú. Az elmúlt hónapban a tengerentúli gyapjúárverések, amelyek egyáltalán az idejű befejezését is jelentették, némi ártványlással végeztettek, amely általában 3-5%-ra tehető. Hazánkban ez a körülmény nem befolyásolta a piacot, mert a gyapjúárak mintegy 35%-kal magasabbak a világpiacon árnál. Így az imént említett 3-5%-os áremelkedésnek nálunk nincs jelentősége. Egyébként a gyapjúforgalom nálunk most érkezett el a feltehetőleg az a becsübbözött értékelése alapján történő eladás napjára emelkedik. Az utóbbi időben indult meg a báránygyapjú szállítása is, amelyet a Futura ugyancsak becsübbözött értékelése alapján teljes napi áron vett át a gazdák.

Bor. A tartós, szép meleg időjárás minden valószínűség szerint valóra váltja a reményeket úgy, hogy mintegy hatnálháló hektoliteres terméssel számolhatunk. Az idei szőlő nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is meg fog felenni a hozzáfűzött reményeknek. Komenszborok minőségének szerint Malligand-fokoként 2.8-3.4 fillér között, jobbminőségű uradalmi tételék 35-40 filléres áron kerülnek literenként értékesítésre.

Sörtés. Ia uradalmi 103, kivételesen 107, IIa uradalmi 103-105, Ia szedett 100-103, szedett 93-98, IIIa szedett 84-91, égersertés 80-95, angol 15kertes 109-103, angol sonkasílló 90-102 fillér kg-ként.

Zsír és szalonna. Szalonna olvasztani való 136-148, sózott 160-200, füstölt 170-240, háj 148-164, tepertő 160-220, sertészsír helybeli 148-160 fillér kg-ként. Baromfi és tojás. Élő baromfi: Tyúk 200-350, csirke, rántani való 100-160, sütni való 150-250 fillér darabonként. Leölt baromfi: Tyúk 160-200, csirke, rántani való 220-360, sütni való 220-360, ruca bízott 150-220, lud bízott 150-220, libamáj, nagy 500-1000, kiest 300-600 fillér kg-ként. Tea tojás 10 darabig 8-9, főzőtojás 6-7.5, apró 6-8 fillér darabonként.

Zöldség. Sárgarépa 4-10 (esom.), petrezselyem 4-15, zeller 2-6 (darabja), kalarabé 2-7 (darabja), karfiol 70-100, vörösborsó makói 10-16, közönséges 10-16, fokhagyma 16-32, cökka 12-24, fejeskáposzta 16-26, savanyított káposzta 32-40, keltkáposzta 16-28, vöröskáposzta 20-32, fejessaláta 5-10 (darabja), toma 60-120, burgonya 140-300, gillbaja 12-14, nyári rózska 12-14, Élla 10-12, tömött csiperkegomba 140-300, szárított 800, uborka, savanytani való 16-28, nagy salátdának való 12-24, zöldpaprika, apró hegyes 26-50, nagy töltel való 22-50, tök főző 5-9, paradicsom 20-36, zöldbab 24-30, vajbab 24-30, zöldborsó hüvelyes 42-90, sókka 20-28, paraj tisztított 20-32, feketeétek 12-20 fillér kg-ként. Zöld tengeri darabonként 4-8 fillér.

Gyümölcs. Alma 16-50, körte 24-60, szilva 120-160, gyümölcsíz 120-300, ringló, nemes 26-60, kajszinbarack 20-32, őszibarack fehér 20-90, piros 26-120, sárgadinnye, faj 16-70, málna 80-100, szőlő, újdonság 45-100, dióbeli 400-500, mogyoróbél 440-520, héjazott mandula 400-640 fillér kg-ként.

Szesz. A szeszgyedársúnál e héten az összes szeszféleségekben dénk volt a forgalom, az árak nem változtak.

Gyümölpálinka. A gyümölpálinkapiacon a nagyobb kínálat és a vontatott kereslet folytán a forgalom e héten is csekély volt. A törkölypálinkát 3.70-3.75, a seprőpálinkát 3.75, az eperpálinkát 4.40-4.60, a szivőriumot 5.20, a magasfokú borpárlatot 5.40, az avinádási cölöka szolgáló borpárlatot 3.70 pengőre terjedő áron kínálták 10000 literfokként (III. táblázat + 3% forgalmi adó).

Vásárok jegyzéke

Augusztus 6. vasárnap: Abádszak, Somogybákkösd, Soroksár.

Augusztus 7. hétfő: Abádszalók, Ádánd, Bó, Balassagyarmat (állatv.), Eger (állatvásár), Érd, Kenderes, Kétegyháza, Mekenyes, Mezőkeresztes, Nádudvar, Nagyorosi (állatv.), Pápc, Pásztó, Pécs, Rajka, Sárkeresztúr, Somberek, Somogyásrd, Sopron, Soroksár, Üllő, Várpalota, Velenec, Veszprém, Zalaszántván.

Augusztus 8. kedd: Balassagyarmat, Gönc, Kerkaszentmiklós, Mihályi, Nagyorosi, Pásztó, Sellye, Sóskut (állatvásár), Zalegerszeg.

Augusztus 9. szerda: Hedrehely, Nagycsákány, Sóskut.

Augusztus 10. csütörtök: Berettyóújfalva, Berzence, Csabrendek, Diósgyőr, Devecser (állatvásár), Dömsöd, Győrzentmárton, Kiszombar, Kecskemét, Lövő, Melykut, Nagyberki, Szentdienes, Szentgyörgyvölgy, Tolna, Vasvár.

Augusztus 11. péntek: Bodrogkővára, Derecske, Gyoma (állatv.), Kaposmérő, Kecskemét, Örkény.

Augusztus 12. szombat: Gyoma (állatvásár), Makó (állatvásár).

Budapest I.

VASÁRNAP, VIII. 6. 8: Szózat. Utána: Hanglemezek 8.45: Hírek; 9: Görögkatolikus magyar istentisztelet; 10: Református istentisztelet; 10.55: A szepteli ellenforradalmárok gyűlése a Kormányzó Ur Öfömlő-színház és Hitveseknek magas jelenlétében a szepteli Széchenyi-téren; 12.45: Operaházi Zenekar; 13.50: Egészségügyi kalendárium; 14: Hanglemezek; 15: Előadás; 15.45: Mandolin zenekar; 16.30: 'Órdek és fiatalok'; 17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven; 17.10: Szalonna; 17.40: 'A segésvári esata'; 18.10: Korh Endre, az Operaház tagja magyar nótákat énekel; 19.15: Hírek; 19.25: Katonazene; 20: Sporteredmények; 20.45: 'A világ cserkészszávjainak busz-táborozás Gödöllőn'; 21.20: Lucienne Boyer és Charlie Kunz hanglemezei; 21.40: Hírek; 21.45: sport; 22.05: Vénosnégyes; 23: Cigányzene.

HÉTFŐ, VIII. 7. 12.10: Cigányzene; 13.30: Szalonna; 16.15: Diákfélcóra; 17.10: 'Messe, messe 'Szikországban'; 17.40: Hanglemezek; 18.30: 'A sarki fény'; 18.45: Mezey

Mezőgazdasági rádió-előadások BUDAPEST I. Augusztus 6. vasárnap d. u. 3 óra: SÜLYÖK TIVADAR DR. m. kir. gazd. felügyelő: 'Időszerű munkák a réten és a legelőn'. ZIMÁNYI ZELMA kelletési vezető: 'Baromfihiázis kizsgazdaság'. BUDAPEST II.

Augusztus 8. kedd d. u. 7.25 óra: Mezőgazdasági félóra. Augusztus 12. szombat d. u. 6.45: Mezőgazdasági félóra.

Zsigmond, az Operaház tagja énekel. 19.25: Szalonna; 20: Rádió a rádió; 20.10: 'Coronel'; Dráma; 21.05: Szimfonikus hangverseny Luzernből; 22.05: Hírek; Időjárás; 23.30: Cigányzene.

KEDD, VIII. 8. 12.10: Szántó Jenő hegédli; 12.55: Mihalkó Nagy Irén énekel; 13.30: Hanglemezek; 16.20: 'Édes anyanyelv'; 17.10: 'A japán nevelés'; 17.35: Zenekari hangverseny; 18.50: 'Fehér nő, fekete férfiak'; 19.25: Hanglemezek; 19.55: Versek; 20.30: Szalonna; 22: Cigányzene; 23: Katonazene.

SZERDA, VIII. 9. 12.10: Balalajka-zenekar; 13.30: Postászenekar; 16.15: Diákfélcóra; 17.10: Szalonna; 18.29: 'A kárpátaljai fatemplom építései stílusa'; 11. rész; 18.50: Barabás Lidia hegédli; 19.25: Cigányzene; 20.10: 'Móka'; Hanglemezek négy részben; 22: Operaházi zenekar; 23.30: Cigányzene.

CSÜTÖRTÖK, VIII. 10. 12.10: Katonazene; 13.30: Táncczene; 16.15: Házartási előadás; 17.10: Gézy Dömötör magyar nótákat énekel; 18.15: 'Az állatvilág őrtálla'; 18.45: Hanglemezek; 19.25: 'Az én rádióműsorom'; 20.10: 20.25: Külléyi negyedóra; 20.40: 'Egy óra a debreceni nyári egyletem előtöltő'; 22: Kőszegi Teréz dalokat énekel; 23: Hanglemezek.

PÉNTEK, VIII. 11. 12.10: Hírszónyi Bálint zongorázik; Littyay György énekel; 13.30: Szalonna; 16.15: Diákfélcóra; 17.10: Táncczene; 18.15: 'Első nyarok látogatásom'; Humoros ebédszék; 18.40: Cigányzene; 19.25: Operaházi zenekar; 20.10: 'Andrea mester'; Vígjáték két részben; 22: Ének; 23.35: Hanglemezek; 23: Cigányzene.

SZOMBAT, VIII. 12. 12.10: Cigányzene; 13.30: Hanglemezek; 16.20: Mesék; 17.10: Műszaki előadás; 17.40: Berg Lili zongorázik; 18.10: 'Az én világrész éghajlata'; 18.30: Szalonna; 19.40: 'Hanglemezek az atléti bajnokságokról'; 20.10: 'Nótacsillagszám'; 22: Táncczene; 23: Katonazene.

Budapest II. Vasárnap, VIII. 6. 11: Róm. kath. istentisztelet; 15.05: Dalkör; 17.45: Szalonna; 19.30: Előadás; 20: Hírek; 20.20: Felolvasás; 20.50: Cigányzene; 21.35: Időjárás; - Hétfő, VIII. 7. 19.30: Előadás; 20: Hírek; 20.20: Szalonna; 21: Előadás; 21.35: Felolvasás; 20: Hírek; 20.20: Hanglemezek; 21.30: Időjárás; - Szerda, VIII. 9. 19.30: Előadás; 20: Hírek; 20.20: Hanglemezek; 20.55: Egészségügyi előadás; 21.25: Táncczene; 22.05: Időjárás; - Csütörtök, VIII. 10. 19.30: Felolvasás; 20: Hírek; 20.20: Szalonna; 21.35: Időjárás; - Péntek, VIII. 11. 18.15: Cigányzene; 19.30: Felolvasás; 20: Hírek; 20.20: Zenekari hangverseny; 20.50: Versek; 21.15: Hanglemezek; 21.55: Időjárás; - Szombat, VIII. 12. 17.10: Hanglemezek; 18.15: Előadás; 19.15: Hanglemezek; 20: Hírek; 20.20: Felolvasás; 20.50: Rendőrzene; 22.05: Időjárás.

KIADÓTULAJDONOS: 'FALU' MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSEG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL. Budapest, Ó-utca 12.